

ΥΠΑΤΙΑ Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΦΙΛΟΣΟΦΟΣ

Συνήγεια και τολος' 182 σελ. 337.

Μεταβαίνοντες ἤδη ἀπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ εἰς τὸν δημόσιον, οὕτως εἶπεν, καὶ διδασκαλικὸν βίον τῆς Ὑπατίας, ἐν πρώτοις ἐπικυκλοφώνουσαν ἢ, τι καὶ ἀνωτέρω εἶπομεν, ὅτι ἦτο νεοπλατωνικὴ. Ὑπερβάνει βεβαίως τὰ ὄρια τοῦ ἡμετέρου θέ-

ματος ἢ πλήρης ἐρευνα τοῦ νεοπλατωνικοῦ συστήματος καὶ διὰ τοῦτο ἀποφύγομεν νὰ εἰσέλθωμεν εἰς τοιαύτην μελέτην. Οἱ μαθηταὶ τῆς Ὑπατίας ἦσαν ἀπειραριθμοὶ «κατηγήσασθαι πολλῶν ἐν τοῖς μαθήμασι» βεβαίως ὁ φιλοσόφος — ἡ διδασκαλία αὐτῆς, τὸ διδασκαλικὸν κατὰ Συνέσιον, ἦν ἐπικυκλῶς ἀσυνήθης ῥητορικὴ δύναμις καὶ ἀπαγγελία εὐαρεστος κατέβηκε τοὺς ἀκροαμένους· ἡ φωνὴ τῆς ἦν θεία, ὁ αὐτὸς δὲ Συνέσιος ἐθεώρει αὐδαίμονα τὸν χρόνον, τὸν ἀπολαύοντα τῆς θεσπεσίας αὐτῆς αὐ-

δῆς», διότι, κατὰ τὸν Σουΐδαν, «ἐν τοῖς λόγοις ἦν ἐντρέχης καὶ διαλεκτικὴ». Κατὰ τὸν αὐτὸν δὲ «περιβαλλομένη τὸν φιλοσοφικὸν τρίβωνα ἢ γυνή, διὰ μέσου τοῦ ἄστεος ποιουμένη τὰς προόδους, ἐξηγεῖτο δημοσίᾳ τοῖς ἀκροατοῦν βουλομένοις ἢ τὸν Πλάτων, ἢ τὸν Ἀριστοτέλην ἢ τὰ ἄλλα ὅτου δὴ τῶν φιλοσόφων». Φανταζόμεν τὴν φιλόσοφον ἐκείνην, περιβεβλημένην τὸν φιλοσοφικὸν τρίβωνα, διδάσκουσαν περὶ ὁμίλων νέων φιλοσοφούντων, ὠρκαίαν καὶ σεμνήν, ἀπαστραπτουσαν λαμπηδὶνα ἐξωτερικοῦ καὶ ψυχικοῦ καλλοῦς, ῥητορικωτάτην καὶ εὐλαλον! Βεβαίως οὐδὲν ἀξιοθαυμαστότερον θεῆμα τούτου καὶ μᾶλλον εὐήχον ἀκρόαμα — τοιοῦτον ὥστε εἶχον δίκαιον οἱ «πανταχόθεν φιλοσοφεῖν βουλόμενοι», νὰ σπεύδωσι πρὸς αὐτήν, ὡς ἱστορεῖ

ὁ φιλοστόργιος. Ἐν τῷ ἀμετρήτῳ ἀριθμῷ τῶν ἀκροατῶν τῆς Ὑπατίας ὁ περιλημένος αὐτῆς μαθητῆς Συνέσιος διέσωσεν ἐν ταῖς αὐτοῦ ἐπιστολαῖς τὰ ὀνόματα τινῶν μαθητῶν τοιοῦτοί εἰσιν Εὐόπιος, ὁ τοῦ Συνεσίου ἀδελφός καὶ αὐ-

τὸν ἐν τῇ ἐπισκοπῇ διαδεξάμενος, Ἡσύχιος, Ὀλύμπιος καὶ Ἐρκουλιανός, οἳ ἐπιστέλλει ὁ Συνέσιος, Τρωίλος ὁ σοφιστῆς καὶ διδάσκαλος τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ ἱστορικοῦ Σωκράτους, Ἰεροκλῆς ὁ αὐτὴν τὴν Ὑπατίαν ἐν τῇ νεοπλατωνικῇ σχολῇ διαδεξάμενος καὶ εἰς ἄλλος. Διακρίθη ὅμως πάντων ὁ Συνέσιος. Κατὰ εἰκοσι περίπου ἔτη νεώτερος τῆς Ὑπατίας, καὶ ἐθνικὸς ὢν τὸ πρῖν, ἐδιδάχθη παρ' αὐτῆς τὴν φιλοσοφίαν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ· κατόπιν δὲ τὸν χριστιανισμὸν ἀσπασάμενος ἐγένετο Πτολεμαΐδης ἐπίσκοπος.

H MONAXH
Εἶκον Νόμπερτ

Ἄλλὰ καίτοι ἀπίστη τῆς ἐλληνικῆς θρησκείας καὶ συνετάχθη θρησκευτικῶς πολέμιος τῇ θρησκείᾳ καὶ ταῖς φιλοσοφικαῖς τάσεσι τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ, οὐχ ἦττον οὐδέποτε ἐλύθη οὐδὲ κἄν ἐχαλαρώθη ὁ τῆς εἰλικρινοῦς εὐλαίας δεσμός, ὁ διδασκαλικὸν καὶ μαθητὴν συνδέων. Ἐκ τῶν ἐκατὸν πενήτηκοντα πάντε ἐπιστολῶν τοῦ Συνεσίου ἐπτὰ ἐγράφησαν πρὸς αὐτήν· ἐκ τῆς ἀναγνώσεως δὲ αὐτῶν εἰκάζει τις τὸν ἀπεριόριστον σεβασμὸν καὶ τὴν μέχρι θανάτου τιμὴν τοῦ μαθητοῦ πρὸς τὴν φιλόσοφον. «Νῦν οὖν, γράφει περὶ αὐτῆς πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Εὐόπιον, νῦν οὖν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις Αἴγυπτος τρέφει τὰς Ὑπατίας δεξαμένη γονάς»· ἀποκαλεῖ αὐτὴν μητέρα, ἀδελφὴν καὶ διδασκαλὸν σεβασμιωτάτην, εὐεργετίδα, κυρίαν, πᾶν ὅ,τι τίμιον

πράγμα και όνομα, ψυχὴν ένθεον, θεοφιλεστάτην φιλόσοπον, καὶ εἴτι έτερον τίμιον όνομα προσάπτει αὐτῇ. Έν δεινοῖς ὁ Συνέσιος εύρισκόμενος γράφει αὐτῇ, « τὸ μέγιστον τῶν καταλαβόντων με κακῶν έστιν ὅτι άπεστέρησαι τῆς θειοτάτης σου ψυχῆς » καὶ « κλινοπετής » καὶ άσθενῶν ύπαγορεύει έπιστολάς πρὸς αὐτήν. « Άλλοτε εἶνε άπαρσμήθητος, ὅτι άπαντων έρημος ύπολείπεται, προστιθείς « πλὴν εἴτι σύ δύνῃ » καὶ γάρ δὴ καὶ σέ μετὰ τῆς άρετῆς άγαθὸν άσυλον άριθμῶ », καὶ άλλοτε μετὰ ένθουσιασμοῦ γράφει πρὸς αὐτήν « μάρτυρα ποιουμαι θεόν, τῆς ιερᾶς σου καὶ γλυκειᾶς ψυχῆς ἐπὶ μέσης καρδίας άγαλμα έπιφέρω, καὶ έμβομβεῖ μου ταῖς άκοαῖς ἡ θυμικότη σου τῶν σοφῶν λόγων ήχώ. Τῇ πατρίδι δέ έπιδημήσας ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου καὶ δυσὶν ένιαυτῶν έπιστολάς άμα άνεγνωκῶς, πλῆθος ὡσον δακρυῶν άνέσπεισα τῶν γραμμάτων· οὐ γάρ οἷς άπέλαυόν σου διὰ τῶν γεγραμμένων ιδόμην, άλλά ήνώμην άναφέρων ἀπὸ τῶν γεγραμμένων τὴν έμφυχόν σου συνουσίαν, οἷου φίλου τε άμα καὶ πατρός ὄντως ζώντος στεροίμοι. . . άρα σε ποτὲ ὄψομαι; άρα ποτὲ σου τὴν ιερὰν κεφαλήν περιπτύξομαι; άρα μεθέξω τοῦ συνεδρίου τοῦ διὰ σέ μακαρίου; » Έχων άνάγκην συμβουλῆς τινος ἡ παραμυθίας· έν τοῖς δεινοῖς, ἃ ὕφίστατο, μετὰ πεποιθήσεως πρὸς τὴν Υπατίαν άπετείετο. Έν δέ τῷ ὕπέρ αὐτῆς ένθουσιασμῷ βραϊζεται ὅτι οὐδ' έν τῷ Ἄδῃ θά λησμονήσῃ αὐτήν· « εἰ καὶ θανόντων περ καταλήθοντ' εἰν Ἄϊδαο — αὐτορ έγὼ κἀκειθι τῆς φίλης Υπατίας μεμνήσομαι — αὐτάρ έγὼ κἀκειθι φίλης μεμνήσομ' έταιρης »

Τοιαύτη ὕπῆρξεν ἡ Υπατία έν τε τῷ βίῳ καὶ κατὰ τὴν φιλοσοφικὴν άξίαν, καὶ ὡς διδάσκαλος τῆς φιλοσοφίας, άξία τῆς τιμῆς, ἣν άπέδωκαν αὐτῇ οὐ μόνον ἡ ιστορία άλλά καὶ οἱ σύγχρονοι αὐτῆς. Καὶ ὅμως, ὡς καὶ έν άρχῇ εἶπομεν, καταπληκτικὴ εἶνε ἡ αντίθεσις τοῦ οἰκτροῦ τέλους αὐτῆς πρὸς τὸν ένδοξον βίον. Ἡ Υπατία σκληρῶς έθανατώθη ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρέων χριστιανῶν τῷ τετάρτῳ έτει τῆς τοῦ Κυρίλλου έπισκοπῆς, ἧτοι τῷ 416 μ. Χ. Έπειδὴ ὁ φόνος αὐτῆς στενῶς συνάπτεται πρὸς τὰ έν Ἀλεξανδρείᾳ συμβάντα ἐπὶ τῆς πατριαρχείας τοῦ Κυρίλλου, άναγκαῖον θεωροῦμεν νά άναφέρωμεν ένταῦθα αὐτολεξεί ὅτι αὐτοὶ οἱ ιστορικοὶ παρέδωσαν ἡμῖν περὶ τῶν γεγονότων, κατ' έκτασιν μὲν ὁ έκκλησιαστικὸς ιστορικὸς Σωκράτης, ὁ ταῦτον έν πολλοῖς αντίγραφων Νικηφόρος ὁ Καλλιστός καὶ ὁ Σουΐδας, συντόμως δέ ὁ έκκλησιαστικὸς ιστορικὸς Φιλοστόργιος, ὁ Ησύχιος, ὁ Θεοφάνης καὶ Ἰωάννης ὁ Μαλαλάς.

Ἡ πατριαρχεία τοῦ Κυρίλλου Ἀλεξανδρείας ένεκαινίσθη έν στάσει καὶ παραχαίς, αἵτινες, ὡς μὴ ὤφειλεν, ἐπὶ πολλὰ έτη εξήκολούθησαν

τὴν άλεξανδρινὴν Έκκλησίαν συνταράσσουσαι. Ὁ Κυρίλλος ἦν εξόχως χριστιανὸς φιλόσοφος· ένθουσιώδης ὑπέρμαχος τῶν χριστιανικῶν δογμάτων, άλλ' άκριβῶς ένεκα τοῦ ὑπερβαλλόντος αὐτοῦ χριστιανικοῦ ζήλου, ἦν καὶ ἡκιστα έπιεικὴς πρὸς τοὺς έτεροδόξους καὶ ἡκιστα άνεξίθρησκος. Έγένετο έπίσκοπος τῷ 412, πολλῶν άνθισταμένων εἰς τοῦτο. « Κυρίλλος ένθρονησθεῖς, άφηγεῖται ὁ ιστορικὸς Σωκράτης, άρχικώτερον Θεοφίλου παρῆλθε » καὶ γάρ ἐξ εκείνου ἡ έπισκοπὴ Ἀλεξανδρείας πέραν τῆς ιερατικῆς τάξεως καταδυναστεύει τῶν πραγμάτων έλαβε τὴν άρχήν. Εὐθέως οὖν Κυρίλλος τὰς έν Ἀλεξανδρείᾳ Νουατιανῶν (— οἱ Νουατιανοὶ ἦσαν χριστιανοὶ σχισματικοὶ —) έκκλησίαις άποκλείσας, πάντα μὲν αὐτῶν τὰ ιερά κειμήλια έλαβε, τὸν δέ έπίσκοπον αὐτῶν Θεόπομπον παντων ὧν εἶχεν άφείλετο». Αἱ πρῶται αὐταὶ έπισκοπικαὶ πράξεις τοῦ Κυρίλλου έδεικνυον ἤδη ὅτι δέν προϋτίθετο ν' άνεχθῆ τοὺς πολεμίους τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως. Σημειωτέον ὅτι ὁ τῶν Ἀλεξανδρέων δῆμος, κατὰ τὸν αὐτὸν ιστορικόν, πλέον τῶν άλλων δῆμων χαίρει ταῖς στάσεσιν· « εἰ δέ ποτε καὶ προφασεως έπιλαβῆται εἰς άπόρητα καταστρέφει κακά. Δίχα γάρ αἵματος οὐ παύεται τῆς ὀρυθῆς » Έπαρχος τῆς Ἀλεξανδρείας διετίλει κατὰ τοὺς χρόνους εκείνους Ὁρέστης τις, έχθρικός μὲν πρὸς τὸν Κυρίλλον διακειμένος, θαυμαστῆς δέ τῆς άρετῆς καὶ σοφίας τῆς Υπατίας καὶ φίλος αὐτῆς.

Εὐρίσκεται ὁ ιστορῶν τὴν έποχὴν εκείνην άπέπικτον δύο αντίθετων μεριδῶν, οὐδέν μέτρον έν τῷ πρὸς άλλήλους άγωνί έχουσῶν, τὴν τοῦ Κυρίλλου, άποτελουμένην ὑπὸ χριστιανῶν, κατὰ τὸ πλεῖστον μοναχῶν καὶ φανατικῶν χριστιανῶν καὶ τὴν αντίθετον, συγκειμένην ἐκ διαφόρων στοιχείων, ἐξ αίρετικῶν χριστιανῶν καὶ ἐκ μὴ χριστιανῶν Ἰουδαίων καὶ έθνικῶν. Έκατέρω τῶν μεριδῶν τούτων έπέδωκε παντὶ σβίνει καὶ παντὶ θεμιτῷ καὶ άθεμιτῷ τρόπῳ τὴν τῆς έτέρας ἐξόντων εἰς τὰ έσχατα έχώρον άμφοτέραι τὸ άμοιβαῖον μίσος χριστιανῶν ὀρθοδόξων καὶ μὴ ὀρθοδόξων προὔχωρει μέχρις ὑπερβολῆς. Οἱ άμεροληπτως κρίνοντες καὶ τὰς παρεκτροπὰς άμφοτέρων τῶν μεριδῶν κατακρίνοντες ἦσαν, κατὰ τὸν Σωκράτη, ὀλίγιστοι. Ἡ έχθρα μεταξύ Κυρίλλου καὶ Ὁρέστου καὶ αἱ βριακότητες αἱ συγκαίς λαμβάνουσαι γῶραν έν Ἀλεξανδρείᾳ έκατέρωθεν δέν ἦτο δύσκολον νά συμπαρασύρωσι καὶ αἰθῶους έν τῇ καταστροφῇ. Τὸ θῦμα ὕπῆρξεν ἡ Υπατία.

Ἡ Υπατία ἦτο άναφανδὸν φίλη τοῦ Ὁρέστου· ὡς νεοπλατωνικὴ δέ φιλόσοφος τῆσιν εἶχε τὴν άναγέννησιν τῆς παλαιᾶς λατρείας καὶ έθνικῆς θρησκείας διὰ τῆς καταλύσεως τοῦ χριστιανισμοῦ. Βεβαίως ἡ Υπατία ἦν γενναίωτέρα ἢ

ὥστε νά κατέλθῃ εἰς τοιαύτην σκευωρίαν, ἧτις άπεδίθετο αὐτῇ, νά παραπέσῃ δηλαδή καὶ κωλύσῃ τὸν Ὁρέστην τοῦ νά συνδιαλλαγῇ πρὸς τὸν Κυρίλλον· άλλ' έν τούτοις, σκοπιμῶς τοῦτο διαδοθέν, έπιστεῦθη παρὰ τοῦ φανατικοῦ ὄχλου. Μὴ λησμονῶμεν προσέτι ὅτι ἡ Υπατία, ὡς μαθηματικὴ καὶ μουσικὴ, καθὰ άνωτέρω έρρήθη, ένομίζετο, άδίκως, καταγινόμενη περὶ τὰς μαγικὰς τέχνας καὶ τὴν μαντικὴν, τοῦθ' ὅπερ ἦτο ψευδές. Οἱ μαθηματικοὶ κατὰ τοὺς χρόνους εκείνους έθεωροῦντο ὑπὸ τῶν πολλῶν ὡς αἱ μάγισσαι κατὰ τὸν μεσαιῶνα. Καθὼς ταῦτας οὕτω καὶ εκείνους ἦρει μικρὰ τις άφορμή, παρεξήγησι πράξῶς τινος αὐτῶν, ὅπως τοὺς σύρωσιν οἱ ὄχλοι εἰς θάνατον. Τὴν δυσμένειαν δέ ταύτην τοῦ ὄχλου κατὰ τῶν μαθηματικῶν, ἦτοι μάγων, (malefici, mathematici, haruspices) συνεμερίζετο καὶ ἡ πολιτεία· καὶ διὰ τοῦτο αὐτοκράτορες τινες, οἱοὶ Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας καὶ Κωνσταντῖνος ὁ υἱὸς αὐτοῦ, Ἰουλιανὸς ὁ παραβάτης, Βαλεντιανὸς, Θεοδοσίος Α' ιδιαιτέρας διατάξεις εξέδωκαν, δι' ὧν ἡ έσχάτη ποινὴ τοῦ θανάτου έπεβάλλετο τοῖς τοιοῦτοις, θανάτου ἢ ἐπὶ πυρᾶς ἢ διὰ βορᾶς τῶν θηρίων.

Πάντα τ' άνωτέρω αίτια συνέτεινον εἰς τὴν μοιρῶν καταστροφῆν. Ἡ Υπατία καὶ αὐτὴ δέν διέφυγε τὸν οἰκτρὸν θάνατον· άφορμῆς δοθείσης, έλκεται ὑπὸ τοῦ φανατικοῦ ὄχλου, φονεύεται, διαμελίζεται καὶ κατακαίεται! Ἰδοὺ πῶς άφηγεῖται τὸ γεγονός ὁ Σωκράτης. « Κατὰ δέ τῆς Υπατίας φθόνος ὠπλίστατο. Έπει γάρ συνετύγγανε συχνότερον τῷ Ὁρέστῃ, διαβολὴν τοῦτ' εἰνήσας κατ' αὐτῆς παρὰ τῷ τῆς Έκκλησίας λαῷ, ὡς άρα εἶη αὐτῇ ἡ μὴ συγχωροῦσα τὸν Ὁρέστην εἰς φιλίαν τῷ έπισκόπῳ συμβῆναι. Καὶ δὴ συμφωνήσαντες ἄνδρες τὸ φρόνημα ένθερμοὶ, ὧν ήγεῖτο Πέτρος τις άναγνωστῆς, έπιτηροῦσι τὴν ἄνθρωπον, έπανιοῦσαν τὴν οἰκίαν ποθὲν· καὶ ἐκ τοῦ διαφρου έμβαλόντες, ἐπὶ τὴν Έκκλησίαν, ἡ Καισάριον έπώνυμον, συνέλκουσιν άποδύσαντες τε τὴν έσθῆτα ὀστράκοις άνεῖλον. Καὶ μεληθὲν διασπᾶσαντες, ἐπὶ τὸν καλούμενον Κιναρῶνα τὰ μέλη συναραντες, πυρὶ κατηνάλωσαν. Τοῦτο οὐ μικρὸν μῶμον Κυρίλλῳ καὶ τῇ Ἀλεξανδρείᾳ έκκλησίᾳ εἰργάσατο. Ἀλλότριον γάρ παντελῶς τῶν φρονούντων τὰ Χριστοῦ φόνος καὶ μάχαι καὶ τὰ τούτοις παραπλήσια ». Τὰ αὐτὰ περίπου άφηγεῖται καὶ Νικηφόρος ὁ Καλλιστός.

Κατὰ τὴν μεγάλην λοιπὸν τεσσαχροστον τοῦ Πάσχα, ὡς βεβαίως ὁ Καλλιστός, οἱ καλοὶ εκείνοι χριστιανοὶ, έν ἡμέραις δηλαδή άγασμοῦ τῆς ψυχῆς, έτέλεσαν φόνον. Ὁ δέ Ἰωάννης Μαλαλάς έν τῇ χρονογραφίᾳ του λέγει ὅτι « παρηρησίαν λαβόντες ὑπὸ τοῦ Έπισκόπου οἱ Ἀλεξανδρεῖς έκυσαν φρυγάνους αἰθεντήσαντες Υπα-

τίαν, τὴν περιβόητον φιλόσοπον, περὶ ἧς μεγάλη εἰρέετο· ἦν δέ παλαιὰ γυνή ». Τὰ αὐτὰ βεβαίως καὶ ὁ ιστορικὸς Φιλοστόργιος, καὶ ὁ Ησύχιος, λέγων· διασπᾶσθη παρὰ τῶν Ἀλεξανδρέων, καὶ τὸ σῶμα αὐτῆς ένυθρίσθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν διασπάρη. Τοῦτο πέπονθε διὰ τὴν ὑπερβαλλούσαν σοφίαν. . . ὡς μὲν τινες ὑπὸ Κυρίλλου, ὡς δέ τινες διὰ τὸ έμφυτον τῶν Ἀλεξανδρέων θράσος ». Καὶ ὁ Θεοφάνης μαρτυρεῖ ὅτι « βριακῶ θανάτῳ τινὲς άνεῖλον τὴν φιλόσοπον Υπατίαν ». Ὁ δέ Σουΐδας, έκτενέστερον άφηγοῦμενος τὴν μαιφονίαν, λέγει. « Ἡδὴ γούν ποτε συνέβη τὸν έπισκοποῦντα τὴν άντικειμένην άρεσιν Κυρίλλον, παριόντα διὰ τοῦ οἴκου τῆς Υπατίας, ἰδεῖν πολὺν ὠθισμόν ὄντα πρὸ ταῖς θύραις έπιμιξάντων τε καὶ ἔπων· τῶν μὲν, προσόντων, τῶν δὲ, άπίόντων. Έρωτήσαντα δέ, ὅ τι εἶη τὸ πλῆθος, καὶ περὶ οὐ κατὰ τὴν οἰκίαν ὁ θόρυβος, άκούσαι παρὰ τῶν έπομένων, ὅτι προσαγορεύετο νῦν ἡ φιλόσοφος Υπατία, καὶ εκείνης εἶναι τὴν οἰκίαν. Μαθόντα δέ οὕτω δηγθῆναι τὴν ψυχὴν, ὥστε φόνον αὐτῇ ταχέως έπιβουλεύσαι, πάντων φόνων άνοσιώτατον. Προελθούσῃ γάρ κατὰ τὸ εἰωθὸς έπιθήμενοι πολλοὶ ἄθροοι θηριώδεις ἄνθρωποι, ὡς άληθῶς σχέλιοι, οὔτε θεῶν ὄψιν εἰδότες, οὔτ' ἄνθρώπων νέμεσιν, άναιροῦσι τὴν φιλόσοπον, ἕγος τοῦτο μέγιστον καὶ ὄνειδος προστριψάμενοι τῇ πατρίδι ».

Τοιοῦτον λοιπὸν οἰκτρὸν θάνατον, τόσῳ άναξίον τοῦ βίου καὶ τῆς σοφίας αὐτῆς, καὶ τόσῳ αντίθετον πρὸς τὴν δόξαν, ἧς ζῶσα ἀπήλαυσεν, έσχεν ἡ φιλόσοφος γυνή. Οἱ φανατικοὶ δέ εκείνοι ὄχλοι δέν ήρέκησθησαν νά φονεύσωσιν αὐτήν, άλλά καὶ τὴν κατέκοψαν μεληθὲν καὶ τὴν κατέκαυσαν· έπέβαλον δὴλον ὅτι αὐτῇ τὴν ποινήν, ἣν άνεγνώριζον καὶ οἱ νόμοι ὡς δικαίαν κατὰ τῶν κακοποιῶν (malefici) μαντεῶν καὶ εἰς μαγικὰς τέχνας άσχολουμένων. Παρὰ τοῦ Σουΐδα περαιτέρω μαθητόμεν ὅτι ὁ Αὐτοκράτωρ δέν έτιμώρησε τοὺς φονεῖς τῆς Υπατίας (« ὁ βασιλεὺς ήγανάκτησεν ἐπὶ τούτῳ, εἰμὴ Αἰδέσιος έδωροδοκήθη, καὶ τῶν σφαγῶν άφείλετο τὴν ποινήν »). Ἡ έπιείκεια αὐτῇ τοῦ Θεοδοσίου πρὸς κακούργους άποδοτέα εἰς τὴν ἐκ φύσεως ήπιότητα αὐτοῦ ἀφ' ενός· ἀφ' έτέρου ὅμως άναμνηστέον καὶ ὅτι ὁ αὐτοκράτωρ Θεοδόσιος ὁ Β' ἦτο θερμῶς ὑπέρμαχος τῆς ὀρθοδόξου χριστιανικῆς πίστεως, άποστρέφόμενος τοὺς έθνικούς, καὶ ὡς τοιοῦτος δέν ἦτο εὐνοικῶς διατεθειμένος ὑπὲρ τῆς Υπατίας.

Ἀπομένει ἤδη ἡ έρευνα τοῦ ζητήματος, ἂν, καὶ κατὰ πόσον εὐθύνεται ἐπὶ τῷ φόνῳ τῆς Υπατίας ὁ Έπίσκοπος Κυρίλλος. Ὁ Κυρίλλος, κατὰ πᾶσαν πιθανότητα καὶ κατὰ τὰ φαινόμενα, δέν εὐθύνεται μὲν άμέσως ἐπὶ τῷ κακούργῳ γήματι, άλλά δέν δύναται ν' άπαλλαγῇ καὶ

ἐμμέσου εὐθύνης· ἄλλαις λέξεσιν ὁ Κύριλλος δὲν παρώρμησε μὲν ὡς φαίνεται τοὺς φανατικούς χριστιανούς εἰς τὸν φόνον τῆς Ὑπατίας, ἀλλ' οὐδὲ προὔλαβεν, οὐδὲ ἀνέστειλεν αὐτόν, καίτοι ἔχων ὅλην τὴν δύναμιν εἰς τοῦτο, οὐδὲ ἠγανάκτησεν ἐπ' αὐτῷ. Οἱ ἀρχαῖοι ἱστορικοὶ συγγραφεῖς δὲν ἀπαλλασσοῦσιν, ὡς εἶδομεν, τὸν Κύριλλον καὶ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Ἀλεξανδρέων τῆς εὐθύνης. Ἐκ τῶν νεωτέρων τινὲς μὲν, ὡς ἠγείται ὁ Ἄγγλος Toland (Hypatia London, 1720), ἐπιρριπτουσι πάντες τὴν περὶ τοῦ φόνου εὐθύνην ἐπὶ τοῦ Κυρίλλου· ἄλλοι δέ, ἐπόμενοι τῇ γνώμῃ τοῦ Wernsdorf (Dissertationes IV de Hypatia, philosopha Alexandrina Witemb. 1747) ἐπιζητοῦσι νὰ ἀπαλλαξῶσιν αὐτὸν τῆς εὐθύνης. Κατὰ τοὺς δευτέρους τοῦτους αἰτίους τῶν κακῶν καὶ τῆς στάσεως καὶ τῆς πρὸς τὸν Κύριλλον ἐριδος ἦν μόνος ὁ Ὁρέστης. Ἀλλ' ἤδη εἶδομεν ὅτι ὁ Σωκράτης ἐπιρρίπτει κατὰ μέγα μέρος τὴν εὐθύνην τῶν γεγονότων τῶν πρώτων ἐτῶν τῆς πατριαρχείας τοῦ Κυρίλλου ἐπ' αὐτοῦ τοῦτου. Τὰ προηγηθέντα ἄλλως τοῦ φόνου τῆς Ὑπατίας γεγονότα, ἢ ἀσπονδὸς ἕρις τοῦ Ἐπαρχοῦ Ὁρέστου πρὸς τὸν Κύριλλον, ἢ τοῦ μοναχοῦ Ἀμμωνίου κατὰ τοῦ Ὁρέστου ἐπιθεσίαι, ὃν ὁ Κύριλλος δὲν ἐδίστασε νὰ ἀναγορεύσῃ *θαιμῶσιον*, ἢ φίλια ἢ συνδέουσα εἰλικρινῶς τὸν Ὁρέστην πρὸς τὴν Ὑπατίαν — ταῦτα πάντα, γεγονότα συνεχῆ καὶ ἀλληλεπόμενα καὶ ἀλληλεξηγουμένα, ἂν καὶ δὲν βεβαιούσιν ὅτι ὁ Κύριλλος παρώρμησε ῥητῶς τοὺς φονεῖς τῆς φιλοσόφου καὶ ὠπλίσε τὴν φονικὴν αὐτῶν χεῖρα, ἀρκοῦσιν ὅμως νὰ βεβαιώσωσιν ὅτι ὁ Κύριλλος δὲν ἠγανάκτησεν ἐπὶ τῷ φόνῳ αὐτῆς, καὶ ὅτι, καίτοι ἠδύνατο, δὲν ἀπέτρεψεν αὐτόν, ὡς ὤφειλεν.

Ἡ Ὑπατία ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν χριστιανῶν, πεσοῦσα θύμα τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ψευδῶν καὶ

φανατικῶν ὁπαδῶν τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ δὲν εἶνε δυστυχῶς τοῦτο τὸ μόνον παράδειγμα ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ φονικῆς ἐπιθέσεως τῶν χριστιανῶν κατὰ τῶν ἀλλοδόξων. Ἐνῷ ἡ πρώτη περίοδος τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἶνε καὶ διὰ τοῦτο ἐνδοξος, διὰ τὴν ἀνοχὴν δηλαδὴ, καὶ ἀγάπην, καὶ ἀνεξιθρησκίαν τῶν πρώτων τοῦ Εὐαγγελίου ὁπαδῶν, κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον τινὲς χριστιανοί, ἀφοῦ ἔτυχον τῆς προστασίας τῶν αὐτοκράτορων, μετατραπήσαν ἀπὸ διωκομένων εἰς διώκτας, καὶ τὴν ἀδικὸν ἐπιθεσίαν, ἣν ἀπέδιδον εἰς τοὺς πρώτους διώκτας οἱ ἀπολογηταὶ διακαρτυρόμενοι, νῦν, μεταστραφέντων τῶν ὄρων, ἀποδίδουσιν οἱ ἐθνικοὶ καὶ ἑτερόδοξοι τοῖς ὀρθοδόξοις χριστιανοῖς· ὁ φόνος τῆς φιλοσόφου Ὑπατίας εἶνε ὁμολογουμένως μία μεγάλη κηλὶς εἰς τὴν λαμπρὰν ἄλλως καὶ ἐνδοξὴν ἱστορίαν τῆς χριστιανικῆς Ἐκκλησίας.

Τοιαῦτα τὰ κατὰ τὸν βίον, τὰ ἔργα καὶ τὸν ἐπώδυνον θάνατον τῆς φιλοσόφου. Πιστὴ ἱεραία τῆς Παλλάδος ἢ Ὑπατίας, τέμνυ τοῦ βίου αὐτῆς ἔθετο τὴν διδασκαλίαν τῆς Σοφίας καὶ Ἀρετῆς· ἢ, τε παιδεῖα καὶ τὸ ἠθικὸν ἀξίωμα αὐτῆς κατέκτησαν τὸν θαυμασμὸν τῶν αἰώνων. Τὴν Ὑπατίαν δυνάμεθα νὰ ὀνομάσωμεν τὸν κύκνον τῆς ἐθνικῆς θρησκείας, ἢ δὲ φιλοσοφίας καὶ ἀπὸ τῆς νεοπλατωνικῆς ἑδρας διδασκαλίας αὐτῆς ὑπῆρξε τὸ τελευταῖον κύκνειον ἄσμα τῆς ἐν ἠλικῆς φιλοσοφίας. Μετ' αὐτῆς πύει καὶ ἡ ἐνδοξος ἐκείνη σειρά τῶν Ἑλλήνων φιλοσόφων, ὡς τὰ φιλοσοφικὰ τεμένη ἔπαυσαν ἀντηχοῦντα τῆς ἐθνικῆς σοφίας τὰ διδάγματα· νέον δὲ φιλοσοφικὸν τέμενος ἀνυψοῦται ἐπὶ τῶν μεγαλοπρεπῶν ἐκείνων ἐρειπίων, τὸ χριστιανικόν, τὸ ὅποιον οὐχ ἥττον δὲν ἀπηξίωσε νὰ δεχθῆ καὶ λίθους τινὰς ἀπ' αὐτῶν.

ΣΥΡ. Κ. ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΣ.

ΣΕ ΜΙΑ ΟΡΦΑΝΗ

Στιγμὴ Μαρτζέκη

Συχνὰ ὡς τὰ χεῖρά σου τὰ δυὸ ἀνεβαίνει
Σὰν κἀτὶ ἀλόκρηφο, κ' ἄλη ἐντροπιή
Στέκεσαι κόκκινη καὶ δειλιασμένη
Χωρὶς τὸ στόμα σου λόγο νὰ πῆ.

Εἶναι μυστήριον γλυκὸ κρυμμένο
Μέσα 'ς τὰ στῆθια σου τὰ φλογερὰ
Καὶ θέλει ἐλεύθερο, τὸ σκλαδωμένο
Νὰ τρέξῃ τὸ ἀπειρο, μὲ δυὸ φτερά :

Μ' ἀρέσει κόκκινο νάχης τὸ χροῶμα
Καὶ θάρρος ἀμετρο μέσ' 'ς τὴν ψυχῇ.
Νὰ λές περὶ ὄφρανη, μ' αὐτὸ τὸ στόμα
Δὲν εἶμαι ἔρημη, καὶ μοναχὴ !

Δ. Ι. ΜΑΡΤΖΕΚΗΣ

Ἡ μὴ τῆ σκέψι σου τὴ φαρμακόνει
Φόβος παιδιόστικος, κ' ἔτσι δειλιή.
Ὅταν μιὰ ῥώτησι 'ς τὰ χεῖλια σῶνῃ,
Γενεσάι κόκκινη καὶ ἄντροπαλι :

Τοῦ κάκου, κόρη μου, μιὰ τέτοια ἔννοια
Τὸ νοῦ σου ἀδιάκοπα νὰ τυραννῆ.
Κορῶνα ἀτίμητη μαλαματάνια,
Θὰ πλέξῃ ὁ ἔρωτας γιὰ σὲ ὄφρανη.

Η ΛΥΓΕΡΗ

Συγγραμ. 186. 840

Δ' :

Τὸ καλὸ πηγάδι.

Ἦώρα καίτοι παρήμελημένον, μ' ἐξηθρωμένα χεῖλη, κατεστραμμέναις βραχίαις, γέμον ζύλων καὶ πετρῶν ὡς πηγὴ ἀναθέματος. Αἱ βρύσεις χύνουσαι κατὰ συνοικίας ἀφθονοῦν καὶ ὑγιεινὸν νερόν, ἀπειστέρησαν αὐτὸ καὶ τοῦ τίτλου ὃν εὐγνωμότως τῷ ἀπένειμον οἱ κάτοικοι, ὃ δὲ ἐπαρχιακὸς δρόμος διελθὼν ἀπὸ πλησίον τὸ ἐξέθεσεν εἰς τὰς κακοβούλους διαθέσεις τῶν διαβατῶν. Τὰ παλληκάρια τοῦ τόπου δὲν συγκινοῦνται πλέον εἰς τὴν θέαν τοῦ κ' αἱ λυγεραὶ οὐδ' ἐνθυμοῦνται κἂν τὴν ὑπαρξίν του. Ἐρωτήσατε ὅμως τοὺς πρὸ εἰκοσι πρὸ εἰκοσιπέντε ἐτῶν νέους ὁποίας στιγμῆς τοῦ βίου των ὀφείλουσιν εἰς αὐτό, ἴδετε τὰς μεμαραμμένας ὄψεις τῶν γρασιῶν πῶς ζωηρεῖονται προφέρονσαι τὸ ὄνομα του. Ὁ ἀπεφιλωμένος ἐκείνος χώρος ἀνακαλεῖ εἰς αὐτοὺς ἐν λεπτομερεῖ παραστάσει ἐποχὴν ὀλόκληρον, ὅπως ἡ θεὰ τάφου ἐπικρατεῖ εἰς τὴν μνήμην μας μ' ὄλας τὰς εἴξεις τοῦ βίου του προσφιλεῖ νεκρὸν. Ἐπανευρίσκουν μυστικὰς χαρὰς ἐκεῖ κατασπαρραίσαι, ἐκφραστικὰ βλέμματα ἐκεῖ ἀρεθέντα, λόγους ἀγάπης, κρύφια ἐναγκαλισματα, διακοπέντα αἴφνης ἐν τρώμῳ ἀπὸ τὸ βῆμα διαβάτου καὶ μὴ ἐπαναληθθέντα ποτὲ πλέον, πόθους ἐκεῖ μείναντας ὡς φυτὸν μαρανθῆν ἐν τῇ γενέσει του. Ὅλος ἐκεῖνος ὁ βίος τῆς νεότητος ὁ μυστικός, ὁ ἀφανής, ὁ κρύφιος, ὁ διαρρέων λαθρὰ διὰ τῆς καρδίας καὶ τῆς ψυχῆς, περιπολεῖ ἀκόμη δι' αὐτοῖς ἐκεῖ, τοὺς θίγει ἠδέως, τοῖς προσμειδιᾷ κ' εὐρίσκουν, οἱ ἀπόμαχοι οὗτοι τῆς νεότητος, τὴν δρόσον, τὴν εὐεργετικὴν δύναμιν τοῦ ἀπομάχου πλέον ἐκείνου ποτισῶνος.

Διότι τὸ Καλὸ πηγάδι ἦτο ὁ μόνος ποτισῶν τῆς κωμοπόλεως τότε. Ἀκόμη ἀπὸ τῶν χρόνων τῆς τουρκοκρατίας τὸ νερόν ἐσπάνιζεν ἐκεῖ. Καὶ ὄχι διότι ἐστερεῖτο ὁ τόπος πηγῶν. Ἀλλ' ὄλα ἦσαν ἄτυχα, εἶχον γλυκὴν ἢ ὑφάλμυρον νερόν, ὅλας ἀκατάλληλον πρὸς πόσιν. Πρῶτος ὁ Χασάν Ἀλῆς κ' ἔπειτα ὁ Σιμάν ἀγάς, πλοῦσιοι καὶ φιλοπόλιδες τουρκοὶ, ἀνῶρυσαν δύο μεγάλα πηγάδια, μετὰ τὸν Τζαφέρην τὸν γεφυρώσαντα τὸν Στρεμμένον, εὐεργετήσαντες κατὰ πολὺ τοὺς κατοίκους. Πλὴν ὁ Σιμάν ἀγάς ὑπῆρξεν εὐτυχέστερος εἰς τὴν ἐκλογὴν τοῦ ἑδάφους. Αἱ Νεραϊδές, αἱ ἔσφοροι τῶν πηγῶν, ἐπλοῦτισαν τὸ πηγάδι μεθ' ὄλων τῶν χαρίτων· ἔκαμαν τὸ νερόν του διαυγές, ψυχρὸν, ὑπέπετον καὶ νόστιμον, ὥστε ὄλοι οἱ κάτοικοι ἀπ' αὐτοῦ νὰ ὑδρευῶνται. Κ' ἐπορευόντο καθ' ἡμέραν ἀπὸ τὰς πρώτας μεταμεσημβρινὰς ὥρας μέχρι βαθείας νυκτὸς αἱ γυ-

ναῖκες καὶ αἱ παρθένοι νὰ γεμίσουν τὰς ὑδρίας των ἔφερον οἱ ἐνδιαφερόμενοι νέοι νὰ ποτίσουν τοὺς ἵππους των ἤρχετο καὶ ἡ γέρον νεροκουβαλητῆς μετὰ τὸ ἄναρτον του νὰ γεμίσῃ τὰ μικρὰ του βρυτῖα. Οὕτω συνηθῆτο ἐκεῖ ποικιλία χαρακτήρων καὶ παρήγετο ποικιλία γεγονότων. Ἡ γυναικεία φλυαρία ἐπετείνετο εἰς τὸ ἀκρότατον σημεῖον· τὰ νέα τῆς ἡμέρας συζητοῦντο καὶ ἀνελύοντο μετ' ἀκριβολογίας περισσῆς· ἡ κακολογία, ἣτις εἰς τὰς μικρὰς κοινωνίας περιβαλλεῖ, ὅπως ἡ ἀράχνη τὰ ζώφια δι' ἀσφυκτιώδους ἱστοῦ, ὀνόματα τινὰ ἐπίσθονα καὶ οἰκογενείας, εὐρισκεν ἐκεῖ ἐλεύθερον στάδιον ἐνεργείας. Ἀλλ' εὐρίσκεν ἐλεύθερον στάδιον ἐνεργείας ἐκεῖ καὶ ὁ ἔρωσ ἀπὸ παρθένοῦ ἀπλοϊκῆς καὶ ἀφελείας ὡς ἡ Ρεβέκκα τὴν ὑποίαν συνήτησεν ὁ ταμίας τοῦ Ἀβραὰμ ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ Ναχώρ· ἡ συζυγικὴ πίστις ἀπὸ γυναικῆς ὡς ἡ Πηνελόπη τοῦ δημοτικοῦ τραγουδιοῦ, ἡ ποτιζουσα τὸν μαῦρον τοῦ ξένου χωρὶς νὰ τὸν ἀτενίσῃ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς· ἡ φίλια ἀπὸ νέους πλήρεις βρωμαλέων καὶ ἀνθρωπρεπῶν αἰσθημάτων. Κ' ἐν γένει τὸ Καλὸ πηγάδι ἐχρησίμευεν εἰς τοὺς κατοίκους τῆς κωμοπόλεως ὡς ἡ ἀγορὰ εἰς τοὺς ἀρχαίους.

Καὶ τὴν ἐσπέραν αὐτὴν ἡ ἰδία εἰκὼν παρητήρειτο εἰς τὸ Καλὸ πηγάδι. Ὅλος ὁ περίξ χώρος κατεῖχετο ὑπὸ συμμιγῶς καὶ ἀδιακόπου θορύβου. Ὅμιλοι γυναικῶν ἤρχοντο καὶ ὄμιλοι ἀπῆρχοντο μετὰ τὰς ὑδρίας πλήρεις εἰς τὴν κεφαλὴν, ἢ τὰς χεῖρας ἢ ἐπὶ τῶν ὤμων· χαιρετισμοὶ ἀντηλλάσσοντο κατὰ διαφόρους ἐκφράσεις· γέλωτες κ' ἐπικλήσεις καὶ φωναὶ συνεμῖγγυντο καὶ συνήχουν μετὰ τοὺς κωφούς κτύπους τῶν ὑδριῶν καὶ τοὺς ὄξεις τῶν μεταλλινῶν ἀγγείων· βλέμματα πονηρὰ διεσταυροῦντο καὶ ἀνακραυγαὶ ἐκπλήξεως μετὰ μαρφασμῶν καὶ μειδιαμάτων ὑπόπτων ἐκυκλοφόρουν.

Ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν χειλέων τοῦ πηγადίου καὶ κἄτω ἐπὶ τοῦ πετρίνου ἀλώνος του σμῆνος ὀλόκληρον ἐχειρονόμει κ' ἐφλυαρεῖ καὶ ὑδρευετο ἐναλλάξ. Πέντε-δέκα σίκλαι, ἀνήρχοντο διὰ μίαν στιγμὴν τῶν ἐγκάτων του, δέκα-εἰκοσι χεῖρες ἤρπαζον αὐτοὺς εὐθὺς καὶ κατὰ διαφόρους διευθύνσεις τοὺς ἐκένουν ἐπὶ τῶν χασκόντων ἀγγείων. Ἐκ τῆς σπουδῆς τῆς ὑδρευσεως κ' ἐκ τῆς ἀμίλλης ὅπως μὴ ὑστερήσῃ ἡ μία τῆς ἄλλης παρήγετο σύγχυσις περισσοτέρα· τὰ σχοινία τῶν σικλων περιπλέκοντο, αἱ πλήρεις ὑδρίαὶ ἐκινεῖοντο κρυφίως εἰς ἄλλας ὑπὸ τινος πονηρᾶς βιαζομένης, εἴτ' ἐχύνοντο κατὰ γῆ· ὑπὸ τινος εὐφυοῦς σκανδαλιάρου, εἴτ' ἐξηφανίζοντο καθόλου, εἴτ' ἔθραυοντο πολλάκις ἐξ ἀλληλοσυγκρούσεως. Τότε

ήρχιζον οι διαπληκτισμοί, οι κατάραι, οι χονδραί βλασφημίες, οι διαμαρτυρήσεις, εις τας οποίας ἐγγέλων κ' ἐφώναζον ἐμπαικτικῶς αἱ κάτω ἀναμένουσαι τὴν σειράν των γυναῖκες.

— Νὰ τί σοῦ κάνει ἡ Κεθὴ! — τὴν βλέπεις!

— Καὶ δὲν ἀκούς γλῶσσαν ποῦ σῶβγαλε!

— Σὰν δὲν παίρνεις νὰ τῆς σπάσης τὴ βίκα ἔς τὸ κεφάλι!..

Ἐκουράσθησαν αἱ καλότοιχοι νὰ περιμένουν τόσην ὥραν μὲ τὰς ὑδρίας πρὸ των ποδῶν καὶ τὰς χεῖρας σταυρωμένας καὶ προσεπαθῶν νὰ διασκεδάσουν ὀλίγον ἐξαναπτουσαι τὴν ἔριν διὰ των λόγων. Παρέκει δύο γραῖαι, ἀφοῦ διὰ συναξερίου εὐχῶν ἐπεισαν μίαν παιδίσκην νὰ γεμίση τὰς ὑδρίας των, προσεστραμμένα πλησίον ἐβλέποντο καὶ ψι... ψι..., συνωμίλουν στόμα μὲ στόμα περὶ σπουδαίας δῆθεν ὑποθέσεως. Πλησίον δ' ἐκεῖ δὺσμορφος καὶ ἀστεῖος νεανίας ἔφερεν ὑπερήφανον ἵππον νὰ ποτίσῃ κ' ἐζήτηε ἕνα σίκλον. Ἄλλ' ὄλαι αἱ γυναῖκες ἤρνοῦντο νὰ τῷ δώσουν καὶ ὁ νέος ἠδῆμόνευ καὶ περκεῖ καί χαιρολογῶν.

— Μωρ' ὄστε μου, νὰ μὲ ἰδῆτε καλὸ γαμπρό!..

Αἱ γυναῖκες ἐγγέλων διὰ τοῦτο κ' αἱ παρθένοι ἐξεκαρδιζόντο. Μὰ τί νόστιμα ποῦ τὰ λέγει ὁ Φωτάκης!.. Πλὴν ὁ νέος ἐβιάζετο, ἐθαυρόνθη μόνον νὰ λέγῃ κ' αἶφνης ἤρπασεν ἕνα σίκλον ἀνασφρῆντα κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν τοῦ πηγαδίου καὶ παρὰ τὰς φωνὰς τῆς ἀντλούσης κοντούλας γερωντοκόρης ἔφερεν αὐτὸν εἰς τὸ στόμα τοῦ ἵππου του:

— Ἔτσι νὰ δροσίω κ' ἐγὼ ἐσεῖνα, κυρά μου! εἶπεν ἐν ἰλαρότητι ὁ νέος.

Γέλωθ θορυβώδης παρήχθη ἐκ των λόγων τούτων. Πλὴν ἡ μία των συνομιλουσῶν γραῖων ἐμόρφασε δυσκρέστως.

— Τί ζεταίποσις ἀδελφὴ! εἶπε.

— Ἀμ. δὲν ἀκουσες τὰ χθεσινά; μπᾶ, ποῦ δὲν ξέρει πιά πῶς νὰ μᾶς βαστάξῃ ὁ Θεός!.. προσέθηκεν ἡ ἄλλη.

Καὶ ἤρχισαν ἤδη τὰ δύο λαδικὰ νὰ σχολιάζουσαν διὰ λόγων κλαυθμηρῶν, μετὰ ψευδευλαθείας περισσή, τὴν χθὲς πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ Καινούριου συμβάσαν σκηνήν. Ἡ καθαρὰ ἀλήθεια εἶνε ὅτι οὔτε ἡ μία οὔτε ἡ ἄλλη των γραῖων ἦτο ἐκεῖ. Ἦκουσαν τὸ γεγονός λεγόμενον εἰς τὰς ἀπομακρυσμένας γειτονίας των καθεμία καὶ ἤδη ἀφοῦ συνητηθήσαν ἐκρίναν ἀναγκαῖον ν' ἀσχοληθοῦν ὀλίγον καὶ περὶ αὐτοῦ... Ἀκούεις, καλὴ νὰ μὴν αὐτὴ κερρωμένη εἰς τὴν ταρατσα καὶ ἐκείνος ἀπὸ κάτω νὰ τῆς δίδῃ τὴν κουλουρα ἔμπρὸς τούτου κόσμου! ποῦ ἠκούσθη ἄλλοτε τοιοῦτόν τι... Ἢ, τί νὰ εἰπῇ! δὲν τὸ ἐπερίμενε ποτὲ αὐτὸ ἀπὸ τὴν Ἀνθὴν ἢ γραῖα Κωνσταντινία! τὴν εἴξευρε τόσο φρόνιμη!... Ἄλλ' ἢ

γραῖα Βαγγελιώ ἐπέθεθαίον ὅτι δὲν εἶνε πλέον καιρὸς νὰ πιστεῦθῃ κανεὶς οὔτε τὰ ἴδια του τὰ ματια. Ἄπ' τὸ σιγαλὸ ποτάμι νὰ φοβάσαι. Ἄ! αὐτὴ πάντα τὸ ἔλεγε ὅτι χρήματα εἰμπορεῖν ἀπόκτησεν ὁ Στριμμένος, μὰ φρόνιμο κορίτσι δὲν ἀπόκτησε! Μπᾶ, Παναγία μου δὲν πᾶνε νὰ κάμουν τοῦλάχιστον κρυφὰ ὅ,τι κάμουν, παρὰ φανερὰ ἐβγήκαν εἰς τοὺς δρόμους!..

Κ' ἐξήθησαν μικρὸν κατὰ μικρὸν αἱ στρεβλαὶ ψυχαὶ των λαδικῶν καὶ ἐγειναν οἱ λόγοι των ἀκουστοὶ περὶ ὧστε νὰ προσελκύσουν καὶ ἄλλας γυναῖκας. Κύκλος εὐρύς συνεκροτήθη περὶ αὐτῶν ἀπὸ μεσοκόπους, ἀπὸ παρθένας καὶ παιδίτικας ἀκόμη. Καὶ ὄλαι ἦσαν κατὰ πάντα σύμφωνοι μὲ τὰς γραῖας: οὔτε ἡ ἡλικία, οὔτε τὸ νεῖζον πνεῦμα, οὔδ' ἡ ψυχὴ ἢ ἀκμάζουσα, οὔτε τὰ ἴδια των ἀκρατῶν συναισθήματα ἤρχοντο νὰ ὑπερασπίσουν τοὺς δύο ἐραστάς. Τὸναντίον καθεμία ἐκ των ἡμίλου ἐφρόντιζε πῶς νὰ ἐπισωρεύσῃ περισσοτέρας κατηγορίας ἐπ' αὐτῶν, πῶς νὰ φανῇ πρόθυμος ὅτι ἀποδοκιμάζει μετὰ μίσους τοιαῦτα διαβήματα. Ἐκοκκίνιζον τὰ πρόσωπα των μεσοκόπων, σκανδαλιζομένων ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ: ἐφοβοῦντο αἱ καλαὶ μητέρες μήπως αἱ τοιαῦται σκηναὶ προσβάλουν τὴν ἠθικὴν των θυγατέρων των, τοῦ χωρίου ὀλοκλήρου, κ' ἐκόπτοντο ἤδη καὶ ἀνεθεματίζον σχεδὸν τὴν Κυρά Παναγιώταινα, διότι δέχεται τὰς τοιαύτας παρεκτροπὰς τῆς θυγατρὸς τῆς.

— Ἐγὼ ἂν μῶκανε τέτοια τὸ κορίτσι μου, τὸ ἔσφαζα ἔμπρὸς ἔς τὸ κατώφλι τῆς πόρτας μου: εἶπεν τραγικῶς χειρονομοῦσα εὐσωμος γυνή.

— Κακομοῖρα μάννα, θεὸς σχωρέσῃ τὴν! τῶλεγε πάντα αὐτὸς κόσμος, μωρὴ παιδίκα μου, ἐχάλασε: ἔτσι ποῦ πάμε θὰ μᾶς ἔρθῃ κι' ἄλλη νεροποντή! προσέθηκεν ἡ γραῖα Βαγγελιώ μὲ τόνον θρηνώδη, ἐνθυμουμένη τὰς περὶ νέου κατακλυσμοῦ προφητείας τῆς μητρὸς τῆς.

— Ἀμ. σῶπα, καλότυχη! ἔς τὸν καιρὸ τὸν δικό μας ποῦ νὰ γένουν τέτοια πράγματα!.. ἀντίκρουσε μωρόσοφον γραῖδιον.

— Ἐγὼ νὰ, ἐγὼ μωρὴ! μὲ βλέπετε ἐμένα: ἐκράξεν ἐπιδεικτικῶς ἡ γραῖα Κωνσταντινία. Ὡς τὴν ἡμέρα ποῦ τὸν πῆρα τὸν συχωρεμένο Κωνσταντὴ δὲν τὸν εἶδα ἔς τὰ ματια... Ἀμὰ ἀπὸ μακρῶν ἐκαταλάβαινα πῶς ἐρχόντουσαν νὰ μὲ ἰδῇ, φραστ! ἐγὼ κ' ἔρευγα ἔς τοὺς γειτόνους νὰ κρυφθῶ ὡς ποῦ νὰ φύγῃ...

— Ὅχι, σὰν τώρα κάνα, ποῦ μ' ὅποιον βρεθοῦν στέκουν καὶ μιλοῦν ἔς τοὺς δρόμους!..

Οὕτω ἡ συνομιλία των γυναικῶν ἐλάμβανε διαφόρους φασεὶς καὶ ἐζωηρεύετο. Αἱ νῆαι ἀπεκῆρυσσαν καὶ ἀνεθεματίζον τὴν ἐποχὴν των, τὴν ἐλευθέραν καὶ προσδευτικὴν καὶ ἔλεγον ὅτι ἐπόθουν τοὺς παρασμένους καιροὺς: ἐνῶ αἱ γραῖαι ἐφιλοτιμοῦντο καὶ παρίστανον αὐτοὺς τὸσον ἀ-

γνοὺς καὶ ἀμώμους. Ἐπὶ τοῦ πηγαδίου διεξήγετο ἀκόμη θορυβώδης ὁ περὶ τῆς ὑδρεύσεως ἀγὼν κ' ἐξηκολούθουν ἀκόμη νὰ πηγαينوῦνται αἱ χωρικά ἀπὸ τὰ μονοπάτια.

— Γιὰ ἰδέστε, ἰδέστε πῶς ἐρχεται, ἡ σιγαλοπαπαδιά! εἶπεν αἶφνης μία γυνὴ δεικνύουσα πρὸς τὴν εἰσοδὸν τοῦ χλοεροῦ δρομίσκου, τοῦ φέροντος ἀπὸ τῆς κωμοπόλεως εἰς τὸ πηγάδι.

Αἱ γυναῖκες διέκοψαν τὴν συνομιλίαν των καὶ προέβλεψαν ὄλαι μὲ μειδίαμα χλευαστικὸν τὴν Ἀνθὴν ἠρχετο ἡ λυγερὴ κρατοῦσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τοῦ ἀριστέρου ὤμου καὶ ἑτέραν διὰ τῆς χειρὸς καὶ ἀκολουθουμένη ὑπὸ μικρᾶς ἀνυποδήτου παιδίσκης, φερούσης τὸν σίκλον. Δὲν εἶχε τίποτε τὸ προσποιητὸν ἐπ' αὐτῆς ὅπως ἡ-

θελον νὰ φανερώσουν διὰ τοῦ ἐπωνύμου σιγαλοπαπαδιάς αἱ κακολογοῦσαι γυναῖκες. Ἐπὶ τοῦ προσώπου, ἐπὶ τοῦ βαδίστατος καὶ ἐφ' ὄλου αὐτῆς τοῦ ἀτόμου ὑπῆρχεν θλίψις τις, ἡ ἰσχυρὰ ἐκείνη θλίψις καὶ κόπωση, ἡ συναντωμένη μόνον εἰς τοὺς γνωρίζοντας τὴν ἀληθινὴν δυστυχίαν. Οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς παρθένου διετήρουν βεβαίως τὴν γλαυκὴν αὐτῶν καὶ μαγικὴν διαύγειαν: ἄλλ' ὑπόμαυροι στεφάναι διαγραφόμενοι κύκλω καὶ τριανταφυλλένια τις ἐρυθρότης ἐπὶ των ἀκροβλεφάρων, ἐδείκνυον ὅτι πολλὰ ἔχυσαν δάκρυα: σπασμώδης δὲ τις τρόμος τοῦ κάτω χεῖλους, ὑπόχρως πελιδνοῦ καὶ ἡ νωθρότης τοῦ σώματος, ἐμαρτύρουν ἀρκούντως τὴν δοκιμασίαν τῆς ψυχῆς τῆς.

*Ἐστὶ συνομιλία

ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΑΡΚΑΒΙΤΣΑΣ.

ΟΥΡΑΝΙΑ

ὑπὸ Καμίλλου Φλαμμαριῶν

Συνέχεια τοῦ σ. 348

Ποῦ εἶνε λοιπὸν τὸ σταθερὸν σημεῖον, ἐφ' οὗ φιλοδοξοῦμεν νὰ στηριχθῶμεν;

Ὁ ἡμέτερος πλανήτης ὅστις ἄλλοτε ὑπετίθετο ὅτι ἦτο ἡ βᾶσις τοῦ κόσμου πράγματι ὑποστηρίζεται μακρόθεν ὑπὸ τοῦ ἡλίου ὅστις τὸν κάμνει νὰ ἰσοροπῇ διὰ τῆς ἐλξεως πρὸς τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος περιφερόμενος περὶ αὐτοῦ μὲ ταχύτητα ἀνάλογον πρὸς τὴν ἐξ αὐτοῦ ἀπόστασιν. Ἡ ταχύτης αὕτη ἡ προερχομένη ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἡλιακοῦ ὄγκου, διατηρεῖ τὸν ἡμέτερον πλανήτην εἰς τὴν αὐτὴν μεσαιάν ἀπόστασιν ἀπὸ τοῦ κεντρικοῦ ἀστέρος: ἐὰν ἡ ταχύτης ἦτο μικροτέρα, ἡ βαρύτης θὰ ὑπερίχει καὶ θὰ ἐπῆρχετο ἡ πτώσις τῆς Γῆς εἰς τὸν Ἥλιον: ἐὰν ἀπεναντίας ἡ ταχύτης ἦτο μεγαλειτέρα, θὰ ἀπεμακρύνετο ἀκαταπόστως καὶ ἐπ' ἀπειρον ὁ ἡμέτερος πλανήτης ἀπὸ τῆς ζωογόνου δι' αὐτὸν ἐστίας. Ἀλλὰ διὰ τῆς ταχύτητος τῆς προερχομένης ἐκ τῆς βαρύτητος, ἡ πλανήτης ἡμῶν πατρὶς διατελεῖ εἰς διαρκῆ στασιμότητα. Τοιοῦτοτρόπως καὶ ἡ Σελήνη ὑποστηρίζεται εἰς τὸ διάστημα διὰ τῆς δυνάμεως τῆς παγκοσμίου βαρύτητος ὑπὸ τῆς Γῆς, ἥτις τὴν κάμνει νὰ περιστρέφεται περὶ αὐτὴν μὲ κεκτημένην ταχύτητα διὰ νὰ τὴν συγκρατῇ διαρκῶς εἰς τὴν αὐτὴν μεσαιάν ἀπόστασιν. Ἡ Γῆ καὶ ἡ Σελήνη ἀποτελοῦσι τοιοῦτοτρόπως εἰς τὸ διάστημα πλανητικὸν ζεύγος τὸ ὅποιον διατηρεῖται ἐν διηνεκῇ ἰσορροπίᾳ ὑπὸ τὴν ὑπερτάτην κυριαρχίαν τῆς ἡλιακῆς ἐλξεως. Ἄν ἡ Γῆ ὑπῆρχε μόνη εἰς τὸν κόσμον, θὰ ἔμενεν αἰωνίως ἀκίνητος εἰς τὸ σημεῖον τοῦ ἀπειρου κενοῦ ἐνθα ἤθελε τοποθετηθῆ, χωρὶς ποτε νὰ δύναται οὔτε νὰ κατέλθῃ οὔτε ν' ἀνέλθῃ οὔτε ν' ἀλλάξῃ θέσιν ὅπωςδῆποτε, ἀφοῦ μαλιστα καὶ αὐταὶ αἱ ἐκφράσεις τότε «κατέρ-

χεσθαι, ἀνέρχεσθαι, δεξιὰ, ἀριστερά,» οὐδεμίαν θὰ εἶχον ἀπόλυτον σημασίαν. Ἄν αὕτη ἡ ἴδια Γῆ πάλιν, ἐνῶ ὑπῆρχε μόνη εἶχε λάβει ὀθησίν τινα οἰκονδήποτε καὶ ἐφέρετο μετὰ ταχύτητος οἰκονδήποτε πρὸς οἰκονδήποτε διεύθυνσιν, θὰ ἔβαινε αἰωνίως κατ' εὐθείαν γραμμὴν πρὸς τὴν διεύθυνσιν ταύτην χωρὶς ποτε νὰ δύναται νὰ σταματήσῃ, οὔτε νὰ βραδύνῃ ἢ νὰ μεταβάλῃ τὴν κίνησιν τῆς. Τὸ αὐτὸ θὰ συνέβαινε καὶ ἐν ἡ Σελήνῃ συνυπῆρχε μόνη μετ' αὐτῆς. Θὰ περιεστρέφοντο ἀμφοτέραι περὶ τοῦ κοινοῦ αὐτῶν κέντρον τῆς βαρύτητος, ἐκπληροῦσαι τὸν προορισμὸν αὐτῶν εἰς τὸν αὐτὸν τοῦ διαστήματος τόπον τρέχουσαι ὁμοῦ πρὸς τὴν διεύθυνσιν πρὸς ἣν θὰ ἐφέροντο. Ἄλλ' ἐπειδὴ ὑπάρχει ὁ Ἥλιος καὶ εἶνε αὐτὸς τὸ κέντρον τοῦ ἐκείνου συστήματος, ἡ Γῆ, πάντες οἱ πλανῆται καὶ πάντες οἱ δορυφόροι αὐτῶν ἐξαρτῶνται ἐξ αὐτοῦ καὶ ἡ ὑπάρξις των ἀμεταβλήτως συνδέεται μετὰ τῆς ἰδικῆς του.

Τὸ σταθερὸν σημεῖον ὑπερ ἀναζητοῦμεν, ἡ στερεὰ βᾶσις ἣν φαινόμεθα ποθεῦντες ὅπως ἐξασφαλίσωμεν τὴν στασιμότητα τοῦ σύμπαντος, εἶνε λοιπὸν αὕτη ἡ τόσον κολοσσαία καὶ βαρεῖα σφαῖρα τοῦ Ἥλιου;

Οὐχὶ βεβαίως, ἀφοῦ ὁ Ἥλιος αὐτὸς δὲν εἶνε ἀκίνητος, διότι μᾶς παρασύρει μεθ' ὄλου τοῦ συστήματος του πρὸς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλείους.

Μήπως ἡ βαρύτης τοῦ Ἥλιου μᾶς ἐξαρτᾶται ἐξ ἐτέρου ἀπειρομαγέθους ἡλίου, οὗ ἡ ἐλξις φθάνει μέχρις αὐτοῦ καὶ διέπει τὰς τύχας του ὅπως αὐτὸς διέπει τὰς των πλανητῶν; Αἱ ἐρευνηταὶ τῆς Ἀστρονομίας ἐπιτρέπουσιν ἄρα γε νὰ εἰκασωμεν ὅτι πρὸς τὸ δεξιὸν μέρος τῆς εἰς τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Ἡρακλείους πορείας μας ὑπάρχει

ἀστὴρ τοιαύτης δυνάμεως: "Ὅχι" ὁ ἥλιός μας ὑφίσταται τὰς ἔλξεις τῶν ἀστέρων· ἀλλὰ καμμία ἐξ αὐτῶν δὲν φαίνεται νὰ ὑπερέχη τῶν ἄλλων καὶ νὰ βασιλεύῃ ὡς κυρίαρχος ἐπὶ τοῦ κεντρικοῦ ἡμῶν ἀστέρος.

Καίτοι φαίνεται κατὰ πάντα παραδεκτόν, ἢ διὰ τὴν εἴπωμεν κάλλιον, βέβαιον ὅτι ὁ πλησιέστερος πρὸς τὸν ἰδικόν μας ἥλιον, ὁ ἀστὴρ "Ἄλφα τοῦ Κενταύρου καὶ ὁ ἰδικός μας αἰσθάνονται ἀμοιβαίαν ἔλξιν ἐν τούτοις δὲν δυνάμεθα νὰ θεωρήσωμεν τοὺς δύο αὐτοὺς ἥλιους ὡς ἀποτελοῦντας ζεύγος ἀνάλογον πρὸς τὸ τῶν διπλῶν ἀστέρων, ἐν πρώτοις διότι ὅλα τὰ γνωστά συστήματα τῶν διπλῶν ἀστέρων ἀποτελοῦνται ἐξ ἀστέρων κειμένων πολὺ πλησιέστερον ἀλλήλων, εἴτα δὲ διότι ἐν τῇ ἀπεράντῳ τροχῷ ἧτις θὰ διεγράφετο κατὰ τὴν εἰκασίαν ταύτην, αἱ ἔλξεις τῶν γειτόνων ἀστέρων δὲν θὰ ἦτο δυνατόν νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μὴ ἔχουσαι οὐδεμίαν ἐπίδρασιν, τέλος δὲ διότι αἱ πραγματικαὶ ταχύτητες αἱ ζωογονοῦσαι τοὺς δύο αὐτοὺς ἥλιους εἶνε κατὰ πολὺ ἀνώτεροι ἐκεῖνων αἰτινες ἤθελον προκίψει ἐκ τῆς ἀμοιβαίας αὐτῶν ἔλξεως.

Ὁ μικρὸς ἀστερισμὸς τοῦ Περσείως ἰδίως ἠδύνατο νὰ ἐξασκῇ ἐνέργειαν ἰσχυροτέραν ἀπὸ τὴν τῶν Πλειάδων ἢ παντὸς ἄλλου συμπλέγματος ἀστέρων καὶ νὰ εἶνε τὸ σταθερὸν σημεῖον, τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος τῶν κινήσεων τοῦ ἡμετέρου ἥλιου, τοῦ "Ἄλφα τοῦ Κενταύρου καὶ τῶν πλησιοχώρων ἀστέρων, ἀφοῦ αἱ συσσωρεύσεις τῶν ἀστέρων ἐν τῷ ἀστερισμῷ τοῦ Περσείως εὐρίσκονται οὐ μόνον ἐπὶ εὐθείας καθέτου ἐπὶ τὴν διεύθυνσιν τῆς ἡμετέρας κινήσεως πρὸς τὸν Ἡρακλέα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μεγάλου κύκλου τῶν πρωτευόντων ἀστέρων, μάλιστα δ' ἀκριβῶς ἐπὶ τῆς τομῆς τοῦ κύκλου αὐτοῦ μετὰ τοῦ Γαλαξίου.

Πλὴν ἐνταῦθα ἐπεμβαίνει καὶ ἕτερος παράγων πολὺ σπουδαιότερος τῶν προηγουμένων, ὁ Γαλαξίας αὐτὸς μετὰ τὰ δεκαοκτὼ ἑκατομμύρια τῶν ἡλίων του, τῶν ὁποίων θὰ ἦτο τολμηρὸν νὰ ζητήσῃ τις τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος.

Ἄλλὰ τί εἶνε αὐτὸς ὁ Γαλαξίας ὑλόκληρος ἀπέναντι τῶν ἑκατομμυρίων τῶν ἀστέρων, ἅτινα ὁ λογισμὸς μας θεωρεῖ εἰς τὰ βάθη τοῦ ἀστρώου σύμπαντος; Καὶ αὐτὸς ὁ Γαλαξίας δὲν ἐκτοπίζεται ἰσῶς ὡς πέλαγος πλωτῶν νήσων; Πᾶς νεφελοειδὴς ἀστὴρ, πᾶν συμπλεγμα ἀστέρων δὲν εἶνε καὶ αὐτὸ Γαλαξίας κινούμενος ὑπὸ τὴν ἐνέργειαν τῆς βαρύτητος τῶν ἄλλων κόσμων οἷτινες τὸν προσκαλοῦσι καὶ τὸν παρακινοῦσι διὰ μέσου τῆς αἰωνίου νυκτός;

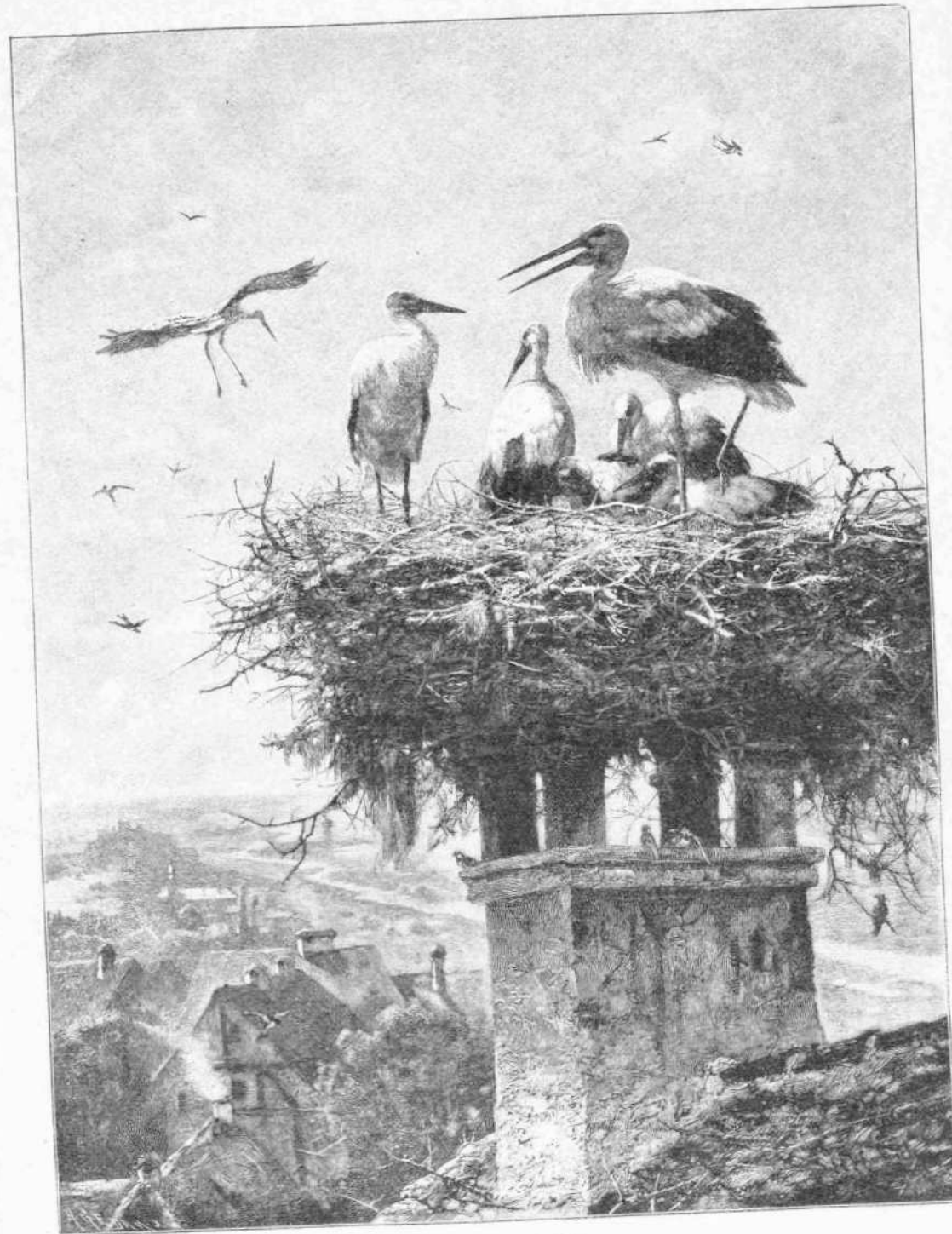
Ἀπὸ ἀστέρων εἰς ἀστέρας, ἀπὸ συστημάτων εἰς συστήματα, ἀπὸ ζώνης εἰς ζώνην ὁ λογισμὸς ἡμῶν μεταφέρεται ἐνώπιον τῶν ἀκαταμετρήτων μεγαλείων, ὧν ἤρχισε νὰ ὑπολογίζῃ τὴν ταχύτητα, ἀλλὰ τὰ ὅποια ὑπερβαίνουσιν ἤδη πᾶ

σαν ἀντίληψιν. Ἡ ἰδία ἐτήσιος κίνησις τοῦ ἥλιου "Ἄλφα τοῦ Κενταύρου ὑπερβαίνει τὰ 188 ἑκατομμύρια λευγῶν κατ' ἔτος. Ἡ ἰδία κίνησις τοῦ 61ου τοῦ Κύκνου (δευτέρου ἥλιου ὡς πρὸς τὴν ἀπόστασιν) ἰσοδυναμεῖ πρὸς 370 ἑκατομμύρια λευγῶν κατ' ἔτος, ἦτοι ἐν ἑκατομμύριον λευγῶν περίπου καθ' ἑκάστην. Ὁ ἀστὴρ "Ἄλφα τοῦ Κύκνου ἔρχεται πρὸς ἡμᾶς κατ' εὐθείαν γραμμὴν μετὰ ταχύτητα 500 ἑκατομμυρίων λευγῶν κατ' ἔτος. Ἡ ἰδία κίνησις τοῦ ὑπ' ἀριθ. 1830 ἐν τῷ καταλόγῳ τοῦ Γρούμπριτζ ἀστέρος ἀνέρχεται εἰς 2,590 ἑκατομμύρια λευγῶν κατ' ἔτος, τὸ ὑποῖον ἰσοδυναμεῖ μετὰ 7 ἑκατομμύρια λευγῶν καθ' ἑκάστην, 115,000 χιλιόμετρα καθ' ὥραν, 320,000 μέτρα κατὰ δευτερόλεπτον!.. Καὶ αὐτοὶ εἶνε ὑπολογισμοὶ κατ' ἐλάχιστον ἔρον, διότι δὲν βλέπομεν βεβαίως κατὰ πρόσωπον, ἀλλ' ἐκ πλαγίου τὰς τοιουτοτρόπως καταμετρούμενας μετατοπίσεις τῶν ἀστέρων.

Ὅποῖαι σφαῖραι! Ἡλιοὶ μυριάδας, ἑκατομμύρια φορὰς ὀγκωδέστεροι τῆς Γῆς φερόμενοι διὰ τοῦ ἀνεξερευνητοῦ κενοῦ μετὰ ταχεῖαν ὑπερσκοτεινιῶδη, περιφερόμενοι εἰς τὸ ἀπείρον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῆς πρὸς τὸ κέντρον ῥοπῆς πάντων τῶν ἀστέρων τοῦ σύμπαντος. Καὶ αὐτὰ τὰ ἑκατομμύρια, τὰ δεκαεκατομμύρια τῶν ἡλίων, τῶν πλανητῶν, τῶν σωρῶν τῶν ἀστέρων, τῶν νεφελοειδῶν, τῶν κόσμων οἷτινες ἀρχίζουσι καὶ τῶν κόσμων οἷτινες τελευτῶσι, ὁρῶσι μετὰ ταχύτητος ἀναλόγου πρὸς τὰ σημεῖα ἅτινα ἀγνοοῦσι, μετὰ ζωηρότητος, μετὰ τοιαύτης ἐντάσεως ἐνεργείας ὥστε ἀπέναντί των ἡ πυρίτις καὶ ἡ δυναμίτις εἶνε πνοὴ βρέφους.

Καὶ οὕτω πάντες τρέχουσι, καθ' ἅπασαν τὴν αἰωνιότητα ἰσῶς, χωρὶς ποτε νὰ δύνανται νὰ προσεγγίσωσι τὰ ἀνύρπακτα ὅρια τοῦ ἀπείρου. Πανταχοῦ ὑπάρχει ἡ κίνησις, ἡ ἐνέργεια, τὸ φῶς, ἡ ζωὴ, καὶ τοῦτο βεβαίως κατ' εὐτυχίαν. Ἄν οἱ ἀναριθμητοὶ αὐτοὶ ἥλιοι, πλανῆται, γαῖαι, σεληναί, κομήται ἦσαν σταθεροί, προσλωμένοι, ἀκίνητοι, βασιλεῖς ἀπολιθωμένοι εἰς τοὺς αἰωνίους ταφους των, πόσον φοβερώτερη ἂν καὶ πόσον πενήμιωτέρα θὰ ἦτο ἡ ὄψις τοῦ σύμπαντος! Φαντασθητε πᾶσαν τὴν πλάσιν σταματῶσαν, ἀκίνητον, ὡσεὶ τεταριχευμένην! Τοιαύτη ἰδέξ δὲν εἶνε ἀνυποστήρικτος; δὲν ἔχει τι τὸ πένθιμον;

Καὶ τίς προξενεῖ τὰς κινήσεις; τίς τὰς διατηρεῖ; τίς τὰς διέπει; Ἡ παγκόσμιος πρὸς τὸ κέντρον ῥοπῆς, ἡ ἀόρατος δύναμις εἰς ἣν τὸ ὅρατόν σύμπαν (ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἀποκαλοῦμεν ὕλην) ὑπακούει. Σῶμα προσελκυσόμενον ἐκ τοῦ ἀπείρου ὑπὸ τῆς Γῆς θὰ ἀπέκτα ταχύτητα 11.300 μέτρων κατὰ δευτερόλεπτον, ἐπίσης σῶμα ἐξαικοντιζόμενον ἐκ τῆς Γῆς μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος δὲν θὰ ἐπανέπιπτε πλέον εἰς τὴν Γῆν.

ΦΩΛΕΑ ΠΕΛΑΓΩΝ

Εἰκὼν Χάρτβιτς

Σῶμα προσελκυσόμενον ἐκ τοῦ ἀπείρου ὑπὸ τοῦ Ἡλίου θ' ἀπέκτα ταχύτητα 608.000 μέτρων· ἐπίσης σῶμα ἐξαικοντιζόμενον ἐκ τοῦ Ἡλίου μετὰ τῆς αὐτῆς ταχύτητος, δὲν θὰ ἐπανήρχετο πλέον εἰς τὸ σημεῖον τῆς ἀναχωρήσεώς του. Αἱ σωρεῖαι τῶν ἀστέρων δύνανται νὰ προκλιέσωσι

ταχύτητα πολὺ ὑπερτέραν, ἧτις ἐξηγεῖται ἐκ τῆς περὶ τῆς ἔλξεως πρὸς τὸ κέντρον θεωρίας. Ἄρκει νὰ βίψῃ τις τὸ βλέμμα ἐπὶ τοῦ χάρτου τῶν ἰδίων κινήσεων τῶν ἀστέρων ὅπως ἐννοήσῃ τὴν ποικιλίαν τῶν κινήσεων τούτων καὶ τὸ μεγαλεῖόν των.

Ἐπιστὸς συνέστις

[Μετῴφρασις X.]

ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ

Δραμάτιον μονόπρακτον.

Συγγραφεὺς καὶ τίτλος: Ἰδ. σ. 347.

ΠΡΟΣΩΠΑ

Ὁ κ. ΛΕΑΝΔΡΟΣ 32 ἐτῶν, ΠΑΥΛΟΣ ΠΑΡΩΔΗΣ 27 ἐτῶν, ANNA ΡΟΔΙΟΥ 28 ἐτῶν, ΓΙΑΝΝΗΣ γέρον ὑπὸ κρητῆς

ΣΚΗΝΗ Ε΄.

Γιάννης μόνος, κατόπιν δὲ ἡ Ἄννα

Γιάννης

Τὶ ὠραῖος ἄνδρας ποῦ ἔγεινε ὁ κύριος Παῦλος! Τὶ κρέμα ποῦ δὲν εἶνε μεγαλείτερος ἀπὸ τὴν κυρίαν! Ὅταν ἦταν μικροὶ ἔλεγαν ὅτι θὰ παντρευτοῦν. Καὶ σάμπως νὰ μοῦ φαίνεται ὅτι νοστιμεύεται ὁ ἓνας τὸν ἄλλον. Ἡ κυρία ἀπὸ τὸν καιρὸν ποῦ ἦλθεν ὁ κύριος Παῦλος δὲν μαρμαζώνει πιά. (Σβύνει τὰ κηρία τοῦ κλειδοκουβάλου. — Ἡ Ἄννα εἰσέρχεται εἰς ἄκρον τεταραγμένη.) Ἄ! Κυρία, ὁ κύριος Λεάνδρος καὶ ὁ κύριος Παῦλος ἐβγήκαν. Ἐζήτησαν τὸν κύριον Λεάνδρον καὶ ὁ κύριος Παῦλος ἐπῆγε μαζί του ἕως τὴν πόρταν τοῦ περιβολιοῦ.

Ἄννα

Δὲν σὲ θέλω τίποτε, Γιάννη, εἴμπορεῖς νὰ φύγης.

Γιάννης (χαμηλοφώνως)

Τὶ νὰ τῆς εἶπε ἄρα γὰρ ἡ κυρά; ἄλλοιῶτικη φαίνεται (ἐξέρχεται. — Ἡ Ἄννα πίπτει ἐπὶ ἐνὸς ἐδωλίου.)

ΣΚΗΝΗ ΣΤ΄.

Ἄννα (μόνη)

Νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν κ. Χαριλάου... Καὶ ἡ γιαγιά μου λέγει: «Θ' ἀποθάνω ἡσυχὴ πλέον. Δὲν θὰ σὲ ἀφήσω μόνην. Θὰ εἶσαι εὐτυχής...» Εὐτυχής!... Ἐν τούτοις πρὸ ὀλίγων ἐβδομάδων ἤρχισα νὰ εἶμαι εὐτυχής. Δὲν ἐπιθύμουν πλέον τίποτε. Ἐσιελτόμην ὅτι ἡ πτωχεία μου μ' ἐπροσφύλαττεν ἀπὸ τὸ δυστύχημα νὰ ὑπανδρευθῶ ἄνθρωπον, ὁ ὁποῖος δὲν με ἀγαπᾷ. Μοῦ ἐφαίνετο ὅτι με τὴν μουσικὴν, με τὰ βιβλία μου... με τὴν φιλίαν τοῦ Παύλου θὰ ἐγήρασα ἡσυχῇ. Νὰ ἔχη κανεὶς τέτοιον φίλον, νὰ τὸν ἔχη κάποτε πλησίον του, νὰ τὸν συλλογίζεται ὅταν δὲν εἶνε μαζί... δὲν ἤθελα τίποτε ἄλλο... Ἥμην λοιπὸν πολὺ φιλόδοξος καὶ πολὺ βομραντικὴ: — Νὰ ὑπανδρευθῶ τὸν κ. Χαριλάου! — Εἶνε ἀδύνατον. Θὰ ἀρνηθῶ... Ἄλλὰ πάλιν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ κάμω δυστυχῆ τὴν γιαγιά, ἡ ὁποία ἄρχίζει νὰ χαμογελᾷ ὀλίγον, διότι ἡ ἐγχογὴ τῆς πρόκειται νὰ ὑπανδρευθῆ; — Ἐπειτα δὲν χρεωστοῦμαι τόσην εὐγνωμοσύνην εἰς τὸν κ. Χαριλάου; — Πρέπει νὰ τοῦ πληρώσωμεν μιαν ὀφειλὴν καὶ θὰ τὴν πληρώσωμεν με τὴν ἀγαπὴν, με τὴν νεότητά μου... Ὅλα αὐτὰ ἦσαν ὠραῖα, τρυφερά... Ἐστῶ! ἀφοῦ αὐτὸ μοῦ ἐπιβάλλει ἡ μοῖρα μου. (Κρότος βημάτων). Νὰ μὴν ἰδῆ ὁ Παῦ-

λος ὅτι ἐκλαυσά. (Ἐλαττῶναι τὸ φῶς τῆς λυχνίας, κάθηται πρὸ τοῦ κλειδοκουβάλου καὶ ἀρχίζει τὸν Ἄπαιρητισμὸν τοῦ Σούβερτ).

ΣΚΗΝΗ Ζ΄.

Ἄννα, Παῦλος.

Παῦλος

Τὶ μελαγχολικὸ κομμάτι ποῦ παίζεις!

Ἄννα (μετὰ στενοχωρίας).

Ὁ κ. Λεάνδρος ἔφυγεν;

Παῦλος

Θὰ ξαναγυρίσῃ βέβαια, ἀλλὰ κάποιος τὸν ἐζήτησαν. Εἴμεθα μόνοι. Καὶ νὰ σοῦ εἰπῶ νομίζω ὅτι δὲν ἔχομεν ἀνάγκη συντροφιάς, διὰ νὰ ὁμιλήσωμεν ὅπως συνήθως. Παρατήρησες ὅτι ὁμιλοῦμεν πάντοτε περὶ σοβαρῶν πραγμάτων εἰς αὐτὰς τὰς ὥρας;

Ἄννα

Ναί!

Παῦλος

Δὲν πηγαίνομεν εἰς τὸν κήπον; Ἡ ὁμιλία εἶνε γλυκυτέρα ὅταν πατῆ κανεὶς εἰς τὴν χλόην καὶ τὸν σκεπάζει ὁ ἑναστρὸς οὐρανός.

Ἄννα

Εἶμαι ὀλίγον κουρασμένη ἀπόψε· ἄς μείνωμεν μᾶλλον ἐδῶ.

Παῦλος

Ὅπως θέλεις. Κάθησε εἰς τὸν καναπέ. Θ' ἀνοίξω τὸ παράθυρον. (Ἀνοίγει τὸ παράθυρον — Σελιγράφος. — Λαμβάνει ἀπὸ τινος καθίσματος ἐπώμιον ἐκ τριχάπτων καὶ ρίπτει αὐτὸ προσεκτικῶς ἐπὶ τῆς Ἄννας).

Ἄννα

Εὐχαριστῶ. Μὲ περιποιεῖσαι πολὺ.

Παῦλος (ἄρθιος ὄπισθεν τοῦ ἀνακλίντρου πλησίον τοῦ παραθύρου).

Ἡ βραδυαὶς εἶνε δροσεραὶς. Ἐννοεῖ κανεὶς ὅτι πλησιάζει τὸ φθινόπωρον. Κοντὰ εἰς τὸν ποταμὸν βλέπεις ξηρὰ φύλλα ἀπὸ τοὺς πλατάνους... Ἄλλὰ πόσον δικαυγής εἶνε ὁ οὐρανός! Πῶς ἡ ἡσυχία τῆς νυκτὸς μᾶς περιβάλλει καὶ μᾶς θωπεύει! Εἶνε ἡ ὥρα κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ εὐτυχεῖς ἄνθρωποι αἰσθάνονται ἐντελέστερον τὴν εὐτυχίαν των!

Ἄννα

Ἄλλὰ καὶ αἱ πληγωμέναι καρδίαι πῶς ἀγρυπνοῦν καὶ πασχουν!

Παῦλος

Μπα! σήμερον ἔχω τὸν ἐγωισμὸν τῶν εὐχαριστημένων· δὲν αἰσθάνομαι παρὰ τὴν καρδίαν μου, ἡ ὁποία ἐξογκώνεται ἀπὸ εὐτυχίαν καὶ

κτυπᾷ τρυφερά. Ἦλθα ἐδῶ ἀνήσυχος, λυπημένος ἴσως... Ἄλλὰ ἐλησμένησα ὄλας μου τὰς θλίψεις, καὶ ἂν κατὰ βάθος εἶμαι ὀλίγον μελαγχολικός, εἶμαι διότι φοβοῦμαι μὴν ἀφήσω τὴν εὐδαιμονίαν μου εἰς τὸ κατώφλιον τοῦ σπητιοῦ σας, ὅταν θὰ φύγω.

Ἄννα

Μεῖνε ἀκόμη, Παῦλε.

Παῦλος

Ἦμπορεῖ ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν ν' ἀναγκασθῶ νὰ φύγω. Ἄλλως, ἂν ἀργήσω περισσότερο, φοβοῦμαι ὅτι δὲν θὰ ἤμπορῶ πλέον νὰ ξεκολλήσω. Αἰσθάνομαι πολὺ καλὰ τὸν ἑαυτὸν μου ἐδῶ, δὲν ἐργάζομαι.

Ἄννα

Δὲν ἐργάζεσαι διόλου;

Παῦλος

Σχεδὸν διόλου. Ἐν τούτοις χθὲς ἔγραψα μερικὸς στίχους, τοὺς ὁποίους χρεωστῶ κάπως εἰς σέ.

Ἄννα

Πῶς τοὺς χρεωστεῖς εἰς ἐμένα;

Παῦλος

Ἦτο ἀργά· μόλις σὲ εἶχα καλονυκτίσῃ καὶ πρὶν κοιμηθῶ ἐβγήκα εἰς τὸ παράθυρόν μου. Ὁ οὐρανός ἦτο ὅσον καὶ ἀπόψε λαμπρός, κ' εὐωδία τριανταφύλλων ἤρχετο ἀπὸ τὸν κήπον. Αἴφνης ἤρχισες νὰ τραγουδῆς εἰς τὸ πᾶν τὸ θεσπίσιον ᾄσμα τοῦ Φάουστ:

Laisse-moi, laisse-moi contempler ton visage
Καὶ ὑπῆρχε τόση ἀρμονία μεταξύ τοῦ φωτός, τῶν ἀρωμάτων καὶ τῆς μουσικῆς ἐκείνης, ὥστε μοῦ ἦλθαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς γλυκὰ δάκρυα. Ἦσθάνομην ὅτι ἀνεγεννώμην. Ἡ καρδία μου ἐγέμισεν ἀπὸ αἰσθημα εὐεξίας, εἰρήνης, εὐτυχίας. Ἐκάθησα τότε εἰς τὸ τραπέζι μου καὶ ἐστήριξα τὸ πρόσωπον εἰς τὰς χεῖράς μου. Ὁνειρον τρυφερόν με ἐπεσφίθη καὶ τὸ προσήρμοσα εἰς τοὺς βυθμούς, τοὺς ὁποίους ἀφύπνισεν ἐντός μου ἡ μελωδία.

Ἄννα

Θὰ μοῦ τοὺς ἀπαγγείλῃς τοὺς στίχους σου;

Παῦλος

Τοὺς ἀπήγγειλα εἰς τὸν Λεάνδρον, ἀλλὰ εἰς ἐσὲ δὲν ἤξεύρω ἂν πρέπη...

Ἄννα (μετὰ μελαγχολικοῦ μειδιάματος).

Μήπως δὲν εἶμαι ἀρκετὰ μεγάλη;

Παῦλος

Ἀφοῦ τὸ θέλεις, θὰ σοῦ τοὺς ἀπαγγείλω. (Κάθηται δεξιῶθεν τῆς Ἄννας ἐπὶ τοῦ ἀνακλίντρου καὶ ἀναγινώσκει κατ' ἀρχὰς ἡσυχῶς, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἡ φωνὴ του πάλλεται, καὶ ἀπαγγέλλει ὡς ἂν οἱ στίχοι ἀνημῦνοντο πρὸς τὴν Ἄνναν).
Δὲν θέλω ἀπὸ τὰ χεῖλη μου γιὰ μιὰ στιγμὴ νὰ βγάλω τὸ λόγο τὸν ἀτίμητο, τὸ λόγο τὸ μεγάλο, ποῦ κρύβω χρόνια καὶ καιροὺς μὲς' εἰς τῆς καρδίας τὰ

[βᾶθη.

Δὲν θέλω ὁ ἓνας νὰ τὸν 'πῆ κι' ὁ ἄλλος νὰ τὸν μάθῃ, καὶ μ' ἄλλα λόγια ταπεινὰ κι' ὁ λόγος ὁ δικός μου. Νὰ σέρεται, νὰ τρίβεται' εἰς τὰ στόματα τοῦ κόσμου. Θέλω καὶ δίγως νὰ τὸν 'πῶ, ἐσὺ νὰ τὸν μαντέψῃς, θέλω καὶ δίγως ν' ἀκουσθῆ, ἐσὺ νὰ τὸν πιστέψῃς. Θέλω τὸ λόγο μου βαθεῖα μὲς' εἰς τὴν καρδίαν νὰ κλείσῃς, καὶ θέλω νὰ μ' ἀποκριθῆς χωρὶς νὰ μοῦ 'μιλήσῃς. Καὶ τότε νὰ διαλαλήθῃ' εἰς τὸν κόσμο ἀπ' ἀκρῆ' εἰς ἀκρῆ. Μὲ τὸ διπλὸ χαμόγελο, μετὰ τὸ διπλὸ μας δάκρυ, μετὰ τὴ διπλὴ μας τὴ χαρὰ, μετὰ τὴ διπλὴ τὴ λύπη, μετὰ τὴ διπλὴ λαχτήρα μας καὶ μετὰ τὸ καρδιοχτύπι, καὶ τότε νὰ τὸ μάθουνε χωρὶς νὰ τοὺς τὸ 'ποῦμε, καὶ τότε νὰ μὴν τῶχουμε κρυφὸ πῶς ἀγαποῦμε. (*)

(Βαθυρῶν ἡ Ἄννα ἐκλίνει πρὸς τὸν Παῦλον. Τὸ πρόσωπόν τῆς ἔλαβεν ἔκφραστον εὐδαιμονίας, τὴν ὁποίαν διατηρεῖ ὀλίγον μετὰ τὴν ἀπαγγελίαν τῶν τελευταίων στίχων. Εἶτα αἰφνιδίως, ὡς ἀφύπνιζομένη, ἐγείρεται, κρύπτει τὸ πρόσωπον μεταξύ τῶν χερῶν καὶ κλαίει).

Παῦλος

Κλαίεις, Ἄννα; ...

Ἄννα

Οἱ στίχοι... ἡ συγκίνησις... Δὲν ἔχω πλέον τίποτε.

Παῦλος

Διατὶ οἱ στίχοι μου σὲ ταρασσούν τόσον; Ἄννα, ὑποφέρεις. Ἰσως ἔψαυσα καμμίαν πληγὴν...

Ἄννα

Ὅχι, δὲν εἶνε τίποτε.

Παῦλος

Σὲ πιστεύω. (Σιωπῆ. — Τὴν παρατηρεῖ εἰς τοὺς ὀφθαλμούς). Τὶ σκέπτεσαι Ἄννα;

Ἄννα

Σκέπτομαι ὅτι δὲν ἀπατάσαι, ὅταν λέγῃς ὅτι εἶσαι εὐτυχής. Σκέπτομαι δὲ ὅτι ἔχεις δικαίον νὰ θέλῃς νὰ φύγῃς. Πρέπει νὰ σὲ ἀγαποῦν πολὺ, διὰ ν' ἀγαπᾶς καὶ σὺ τόσον πολὺ!

Παῦλος

Τὶ τὰ παίρνεις αὐτὰ εἰς τὸ σοβαρόν; Ἡ ἐμπνευσις εἶνε ἐντελῶς τῆς φαντασίας!

Ἄννα

Μὴ δικαιολογεῖσαι. Πρὸς τί; Ἀφοῦ ἐδιάβασα τὰ βιβλία σου, γνωρίζω κάπως τὰ μυστικά σου. (Μετὰ προσπαθείας). Ἄλλως, διατὶ νομίζεις ὅτι ἤμπορεῖ νὰ με ταράξῃ αὐτὸ σου τὸ πάθος, τὸ ὁποῖον δὲν ἐβλάψῃ τὴν φιλίαν σου;

Παῦλος

Ἀγαπητὴ Ἄννα! Λοιπὸν ἔτρεφον ἄλλοτε— ἀλλὰ δὲν τρέφω πλέον— αὐτὸ ὅπου ὀνομάζεις πάθος. Τὶ θέλεις; Ἥμην εἴκοσιν ἐτῶν, ἡμὴν μόνος καὶ εἶχα ἀνάγκη ἀγάπης καὶ θωπειῶν. Προσπαθήσα νὰ καταπαύσω τὴν ἀνάγκη αὐτήν, ὅπως καταπαύει κανεὶς τὴν πείναν του, τὴν δίψαν του—χωρὶς νὰ τὴν χορτάσω. Τὸ εἴδευα ὅτι δὲν ἦτο αὐτὸς ὁ ἀληθινὸς ἔρως, ὁ ἔρως ὁ ὁποῖος καθησυχάζει καὶ ἐνισχύει καὶ πρέπει νὰ με πιστεύσῃς σὺ ἀκριβῶς, ἡ ὁποία ἐδιάβασες

(*) Ἀνεκδοτοὶ στίχοι Γεωργίου Δροσίνου.

τους στίχους μου. Τι άλλο εὔρες εἰς αὐτούς παρά τὴν μελαγχολίαν, ἢ ἡποία παρακολουθεῖ τὸ συναίσθημα τοῦ ἀτελοῦς καὶ τοῦ ἐφημέρου; Εἶνε ἀληθές ὅτι τοὺς στίχους τοὺς ὁποίους πρὸ ὀλίγου σοῦ ἀνέγνωσα διαπνέει ὁ φλογερὸς πόθος τῆς ἀπολύτου εὐδαιμονίας — ἀλλὰ τοῦτο συμβαίνει διότι εἶνε ὀλιγώτερον πραγματικαί, ἀν καὶ ἐξ ἴσου εἰλικρινεῖς. Μὲ ἔννοεῖς; Δὲν ἐγράψασαν καθ' ὑπαγόρευσιν τῆς διανοίας μου, διὰ τῆς ἐντάσεως τῆς θελήσεώς μου. Ἐβγάξην κατ' εὐθείαν ἀπὸ τὴν καρδίαν μου καὶ ἠσθάνθη ὅ, τι ἐξέφρασα. Ἄλλ' ἀπειθυνομένη μαλλον πρὸς ἰνδαλμα τῆς φαντασίας, παρὰ πρὸς ὠρισμένην γυναῖκα. Χθίς, δὲν ἠξέυρω εἰς ποῖαν ἀρίστον προσδοκίαν εὐτυχίας εὐρισκόμενος, ἐπλασα ἰδεώδη ἐρωμένην... ἢ ἡποία δὲν ἔχει ἀκόμη οὔτε ὄνομα, οὔτε μορφήν... καὶ δὲν τολμῶ νὰ τῆς δώσω οὔτε τὸ ἐν, οὔτε τὸ ἄλλο.

*Anna (μετ' ἀρρήτου μελαγχολίας).

Θὰ ἠμπορέσης νὰ τὸ κάμης γρήγορα. Πρέπει νὰ νυμφευθῆς ὅσον τὸ δυνατόν ταχύτερα Παῦλε. Ἄλλως θὰ εἶσαι δυστυχής. Θὰ εὔρης κάποιαν νέαν...

Παῦλος

Σὲ παρακκλῶ, μὴ μοῦ ἱμιλῆς περὶ αὐτοῦ τοῦ ζητήματος.

*Anna

Διατί;

Παῦλος

Διότι... διότι εἶνε πιθανόν ὅτι δὲν θὰ νυμφευθῶ ποτέ. — Ναί, βέβαια, συνήντησα μέχρι τοῦδε πολλὰς γυναῖκας, ἀπὸ ἐκείνας τὰς ἡποίας ἐρωτεύονται συνήθως, ἀλλὰ δὲν ἠσθάνθη ποτε τίποτε ἰδῶ. Ὅλοι — θὰ εὔρης ἴσως ὅτι ἔχω ἀλλοκότους διαθέσεις — μοῦ ἐφάνησαν πολὺ ἐπιπόλαιαι, πολὺ ἐλαφραὶ ὡς πρὸς τὴν γνώσιν τοῦ βίου· εὐρίσκω δὲ ὅτι μὲ τὴν περιορισμένην καὶ ψυχρὰν ἀνατροφήν, τὴν ἡποίαν ἐλάβον, ἠμπορεῖ νὰ ἔχουν τὸ θελητικὸν ἐνστικτον, ἀλλὰ ὄχι καὶ τὸ βαθύ αἰσθημα τοῦ ἐρωτος. Ὡ, ἐγὼ, ἐπιθυμῶ ἢ σύζυγός μου ἀπὸ τὴν πρώτην ἡμέραν νὰ καταστῆ τὸ ἡμισὺ μου. Θέλω νὰ εἶνε ἢ ἐμπιστευμένη ὄχι μόνον τῆς καρδιάς μου, ἀλλὰ καὶ τῆς διανοίας μου. Ἐρωμένη ἀπειρώς τρυφερά, ἢ ἡποία νὰ συμμερίζεται τὴν λύπην καὶ τὴν χράν μου, φίλη ἀπειρώς ἀβρα, ἢ ἡποία νὰ υἰοθετῆ τὰ σχέδια μου, τοὺς ἐνθουσιασμούς, τὰς ἀμφιβολίας μου. Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἐσκέφθῃ πολλά πράγματα — καὶ νὰ ὑπέφερεν ὀλίγον.

*Anna

Δὲν ὑπάρχουν τέτοιες γυναῖκες.

Παῦλος

Μὲ συγχωρεῖς, ὑπάρχουν... εἶμαι βέβαιος

*Anna

Πολλὰ ζητεῖς.

Παῦλος

Πιθανόν. Εἰξεύρω ὅτι οἱ νέοι γενικῶς δὲν ζη-

τοῦν τόσα. Καὶ διὰ τοῦτο ὑπάρχουν ἡμέραι, κατὰ τὰς ἡποίας φοβοῦμαι μήπως ἐγγήρασα πρῶτως. Μήπως δὲν ζῆ κανεὶς ταχύτερα ἀπὸ τοὺς ἄλλους, ὅταν μελετᾷ τὸν ἐκυτόν του, ὅπως ἐγὼ; — Ἄλλὰ ὄχι, αὐτὴν τὴν στιγμήν ἰδίως φανῆ διαμαρτυρήσεως ἐγείρεται καὶ μοῦ λέγει: «Εἶσαι νέος, πολὺ νέος. Ποτέ δὲν ἦσο νεώτερος...» Καὶ πράγματι τί ἀλλόκοτα σκέπτομαι... Ἄ! νὰ σου εἰπῶ, *Anna, ἀν ἢ μνηστή, τὴν ἡποίαν ἐλπίζω — καὶ τὴν ἡποίαν διείδα ἴσως — ἦτο αὐτοῦ, ἐμπρός μου, ἐκεῖ ὅπου κάθεσαι, καὶ ἠμποροῦσα νὰ μαντεύσω ὅτι μὲ ἀγαπᾷ, μὲ τί ζέσιν θὰ ἐσπευδα νὰ τῆς εἰπῶ!... (Προσπεποιημένη ἀπάθεια τῆς *Annas. — Σιωπὴ) Μπα! εἶνε τρέλλα, τὸ ἐπανκλαμβάνω.. τὸ βλέπω! — Διὰ νὰ ἐπανέλθω εἰς πραγματικὰς καὶ πρακτικὰς ἰδέας — εἰξεύρεις, *Anna, ὅτι ἠθέλησαν νὰ μὲ ὑπανδρεύσουν;

*Anna (ζωηρῶς)

Ἐσένα; πότε;

Παῦλος

Τὴν περασμένην ἐβδομάδα (Εἰρωνικῶς). Μοῦ εἶχαν εὔρει καὶ τὴ νύφη· εἴκοσι χρόνων, ὄχι πολὺ ἄσχημη, μετρίως νοήμων, ἀλλὰ πλουσιωτάτη... Ὁ πατέρας, ὁ ὁποῖος ἐκ πνεύματος νηπιολογίας πρὸς τὴν κοινωνίαν δὲν συχαίνεται, οὔτε περιφρονεῖ τοὺς ποιητὰς, μὲ εὐρίσκει λαμπρόν, χωρὶς νὰ μὲ ἰδῆ ποτέ. Ἡ δουλειὰ θὰ ἐτελείωνε γρήγορα... Δὲν ἔμενον ἄλλο παρὰ νὰ γνωρισθῶμεν. Ἄκουεῖς; μόνον νὰ γνωρισθῶμεν ἔμενε!

*Anna

Τι ἐντροπή!... καὶ ὁμως ἔτσι γίνονται οἱ γάμοι!

Παῦλος

Ὁ μεσίτης ἐπέμενε — φαίνεται ὅτι τὸν ἐπέθυμε πολὺ αὐτὸν τὸν γάμον — ἀπορῶ ἀκόμη διατί — τοῦ εἶπα ὅ, τι ἔπρεπε νὰ τοῦ εἰπῶ, ὅσον ἠμποροῦσα εὐγενέστερα. « — Ποτέ δὲν θὰ γείνης θετικὸς ἄνθρωπος, μοῦ ἀπήντησε θυμωμένος. Θὰ ἰδῆς ποῦ θὰ καταλήξῃς μὲ αὐτὰ τὰ ὠραῖα αἰσθήματα. Τὰ εἶχα καὶ ἐγὼ ἄλλοτε. »

*Anna

Τι ἐντροπή!

Παῦλος

Θέλεις νὰ μάθῃς ποῖος μοῦ ἔκαμε τῆς προγενεαίς;

*Anna

Εὐχαρίστως διὰ νὰ τὸν περιφρονῶμε μαζί.

Παῦλος

Ὁ κ. Χαριλάου.

*Anna (ἐγειρομένη καὶ φέρουσα τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ μετώπου)

*Α!

Παῦλος

*Anna, τὸ ὄνομα αὐτὸ δὲν σε συγκινεῖ συνήθως τόσον πολὺ. Εἶνε ἢ δευτέρα φορά, ὅπου σε

κάμνω νὰ ὑποφέρῃς, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω. Εἰπέ μοι τί συμβαίνει. Δὲν ἔχεις ἐμπιστοσύνην εἰς ἐμέ;

*Anna

Λοιπόν... ἔμαθα... πρὸ ὀλίγου... ὅταν ἐφυγες... ὅτι ὁ κ. Χαριλάου μὲ ἐζήτησε εἰς γάμον...

Παῦλος

Σὲ; Λοιπόν...

*Anna

Χρεωστῶ νὰ δεχθῶ — τὸ χρεωστῶ.

Παῦλος

Τι λέγεις; θὰ ἠμπορέσης νὰ ἀγαπήσης αὐτὸν τὸν ἄνθρωπον;

*Anna

Θὰ προσπαθῶ...

Παῦλος

Καὶ θὰ τὸν ὑπανδρευθῆς, πρὶν κατορθώσης νὰ τὸν ἀγαπήσης;... ἄχ...

*Anna

Ἀμφιβάλλεις περὶ ἐμοῦ, Παῦλε; Μὲ ἀδικεῖς. — Θὰ ὑπανδρευθῶ τὸν κ. Χαριλάου ἀπὸ εὐγνωμοσύνην καὶ διὰ νὰ κάμω εὐτυχῆ τὴν γιαιά.

Παῦλος

Συγχώρησέ με, *Anna, ἀν σε ἐπὶ κράν. Ἐχασα τὴν ψυχραϊμίαν μου... ἠμποροῦσα νὰ τὸ περιμένω ὅλα αὐτὰ; — Ἄλλὰ πρέπει νὰ σοῦ ἀπαντήσω. Πρῶτον ἢ γιαιά σου θέλει νὰ σε ὑπανδρεύσῃ πρὶν ἀποθάνῃ. Ἐστω. Ἐπειτα ἡμιλείς περὶ εὐγνωμοσύνης. Ἄλλὰ δὲν χρεωστεῖς κερμίαν εὐγνωμοσύνην. Εἰξεύρω ἐγὼ πράγματα, τὰ ἡποῖα συ ἀγνοεῖς, συ καὶ ἢ γιαιά σου μόνον, ἀλλὰ τὰ ἡποῖα γνωρίζουν ὅλοι γύρω σας. Αὐτὸς ὁ Χαριλάου εἶνε ὁ κακὸς δαίμων τῆς οἰκογενεας. Αὐτὸς μὲ τὰς συμβουλὰς του ἐξώθησε τὸν πατέρα σου εἰς τὴν κερδοσκοπίαν τοῦ χρηματιστηρίου καὶ τὴν καταστροφήν! Αὐτὸς ἀπέφυγε νὰ ἐκθέσῃ τὸ ὄνομα του καὶ εἰδείξει ἀρκετὴν δεξιότητα, ὥστε νὰ μὴν τὸν ὑποπτευθοῦν κἂν τὰ θύματα του. Κατόπιν ὡς ἔκαμε μίαν ἐλεημοσύνην — ἐγὼ τὸ ὄνομάζω ἀνταπόδοσιν — ἀλλ' ἢ ἐντιμος αὐτῆ πράξης του μὲ ἐξέπληττεν. Δὲν ἠμποροῦσα νὰ τὴν πιστεύσω — καὶ πόσον δικαίον εἶχα!... Ὁ ἐγωϊστὴς αὐτός, ὁ ὁποῖος ἐχόρτασε τὴν ζωὴν, ὁ ὁποῖος κηρύττει ὑπερηφάνως ὅτι ποτέ δὲν ἠγάπησεν, ἀκόμη καὶ ὅταν ἦτο εἴκοσι χρόνων, καὶ ὁ ὁποῖος ἐσπατάλησε μὲ τὰ γυναῖκα τὴν νεότητά του, τὴν ἀνδρικὴν ἡλικίαν του καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ πρῶτον καὶ διεφθαρμένον γῆρας του, ἔχει ἀνάγκην ἀπὸ νέαν γυναῖκα, ἀπὸ νέαν κόρην! — Ἄ! πρῶτῃτερα ἀπὸ ἐσένα ἐζήτησε πολλὰς ἄλλας. Ἄλλ' ὁ Χριστόπουλος, ὁ Ἀβραμίδης, ὁ Φιλίππου ἀπειποιήθησαν νὰ τὸν κάμουν γαμβρόν — τὸν εἰξεύραν! Ἐπειδὴ δὲ συ εἶσαι νέος, ἐπειδὴ εἶσαι ὠραῖος — καὶ αὐτὸς εἶνε πλούσιος — σε ἀγοράζει! — Ἄ! *Anna, πῶς καὶ τὸ σῶμα καὶ ἢ ψυχὴ σου

θὰ ἐξηγείροντο ἀν ἐγνώριζες... (*Ἦσυχος καὶ μετ' αὐθεντίας). Δὲν θὰ ὑπανδρευθῆς τὸν κ. Χαριλάου ὁ φίλος σου σοῦ τὸ ἀπαγορεύει.

*Anna

Ὡ! δὲν θὰ τὸν ὑπανδρευθῶ. Δὲν ἠμπορῶ πλέον νὰ τὸν ὑπανδρευθῶ. Μοῦ ἀφαιρεῖς καὶ αὐτὴν τὴν θλιβεράν εὐχαρίστησιν τῆς θυσίας!

Παῦλος

*Anna!

*Anna

Δὲν παρακπονοῦμαι δι' αὐτό. Ἄπ' ἐναντίας εἶσαι ἀληθινὸς φίλος, ἀλλὰ δὲν ἠμπορῶ νὰ σοῦ εἰπῶ μέχρι ποίου σημείου ὑποφέρω. Δὲν σοῦ ὠμίλησα, Παῦλε, περὶ αὐτοῦ ἐντρέπομαι ἀλλὰ τώρα πρέπει νὰ ἀνακουφίσω τὴν λύπην μου. Ναί πρὸ ὀλίγου καὶ ἐγὼ ἔτραφα κενὰς ἐλπίδας. Δὲν εἶχα καὶ ἐγὼ τὸ δικαίωμα νὰ πιστεύω ὅτι θὰ εὔρω ἐπὶ τέλος σύζυγον, ὅστις νὰ μὲ ἀγαπᾷ:

Παῦλος

Καὶ ἐσκέφθης ὅτι αὐτὸς ὁ σύζυγος εἶνε ὁ κ. Χαριλάου.

*Anna (βλέπουσα ὅτι παρ' ὀλίγον ἐπροῖδετο)

Ναί...

Παῦλος

*Anna, λέγεις ψεύματα! Πρὸ ὀλίγου ὠμίλησες περὶ θυσίας καὶ τώρα... Ναί, λέγεις ψεύματα, εἶμαι βέβαιος. Διατί νὰ λέγῃς ψεύματα; (Κύπτει τὴν κεφαλήν). *Anna, ἐννοῶ... (Μετὰ παραφορᾶς) Εἶμαι εὐτυχής!

*Anna

Τι εἶπα;

Παῦλος

Τίποτε — ἀλλ' ἐπροδόθης. Μὴ θέλῃς νὰ μοῦ εἰπῆς τὸ ἐναντίον, *Anna, διότι σε ἀγαπῶ.

*Anna (μετ' ὀδύνης)

Παῦλε, ἄς παύσωμεν νὰ ὀνειροπολοῦμεν. Ὅταν μοῦ λέγῃς ὅτι μὲ ἀγαπᾷς, εἶσαι εἰλικρινής, ἀλλὰ παρεξηγεῖς τὸ αἰσθημα σου. — Πρὶν μὲ ἰδῆς δυστυχῆ, δὲν μοῦ ὠμιλοῦσες κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον... Τὸ ἐννοῶ, ἐκλαμβάνεις τὸν φιλικὸν σου οἶκτον ὡς ἔρωτα...

Παῦλος

Τὸν οἶκτον!..

*Anna

Εἶσαι γενναῖος, ἀλλὰ καὶ ἐγὼ εἶμαι ὑπερήφανα.

Παῦλος

Καὶ ἢ ὑπερηφάνειά σου σε παραφέρει... Ἄ! *Anna, ἀν ὠμίλησα ἄργα, δὲν ἠγάπησα ὁμως καὶ ἄργα. Ἄκουσέ με... Πιστευσέ με... Ἐνθυμήσου. — Ὅχι, δὲν σοῦ ἀνῆκα ἀπὸ τὴν ἐσπέραν αὐτὴν. Κατ' ἀρχὰς, χωρὶς νὰ τὸ ἐννοήσω, ὑπέστην τὸ θελγῆτρον τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἡμιλείας σου. — Ἐπειτα ὅταν ἐπρόκειτο νὰ φύγω, ἀνέβαλα τὴν ἀναχώρησίν μου διὰ μίαν

τοῦ μέτρου, ὕψος δὲ 49, ἐπωλήθη ἐσχάτως ἀντὶ 850,000 φράγκων, ἧτοι εἰς τιμὴν, εἰς ἣν οὐδεμία μέχρι τοῦδε εἰκὼν ζῶντος καλλιτέχνητος ἔβασεν. Ἡ εἰκὼν παριστᾷ τὸν Ναπολέοντα μετὰ τοῦ ἐπιτελείου καὶ τοῦ στρατοῦ αὐτοῦ ἐν ἔτει 1814, ἐγγράφη δὲ τῷ 1864 καὶ ἐξετέθη τότε ἐν τῇ ἐτήσιᾳ καλλιτεχνικῇ ἐκθέσει τῶν Παρισίων. Εἰκονοπώλησις τις προσέφερε πρὸ μικροῦ εἰς τὸν κάτοχον τῆς εἰκόνας ταύτης 500,000 φράγκων, ἀποδεχθέντος δὲ οὗτου τὴν συμφωνίαν, ὁ εἰκονοπώλης τὴν μετεπώλησε μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἀντὶ τῆς μυθώδους τιμῆς 850,000 φρ. εἰς τὸν ζαπλοῦτον πρώην διευθυντὴν τῶν ἐν Παρισίοις Καταστημάτων τοῦ Δούβρου, κερδίσας οὕτω 350,000 φράγκων.

— Κατ' ἀντίθεσιν τῆς ὑπερόχου τιμῆς, εἰς ἣν πωλοῦνται τὰ ἔργα τοῦ Μείσσοι, ἐπωλήθησαν ἀντὶ εὐτελεστάτου ποσοῦ ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν πρώτην αὐτῶν ἀγορὰν πίνακες Ἑλλήνων ζωγράφων ἐν τινι δημοπρασίᾳ εἰκόνων γενομένη ἐσχάτως ἐν Λονδίῳ. Ὁ πίναξ ὁ παριστῶν τὸ συμπόσιον τοῦ Μάκβεθ τοῦ Μάκλιζ, ὅστις ἐπὶ πολλὰ ἔτη ἐθεωρεῖτο ὡς ὁ μέγιστος τῶν Ἑλλήνων ζωγράφων, πωλῶν εἰς τεραστίαν τιμὰς τὰ ἔργα του, κατεκυρώθη ἀντὶ 300 λίρῶν. Εἰς τὸ αὐτὸ ποσὸν κατεκυρώθη καὶ «ὁ Σταθμὸς τοῦ σιδηροδρόμου» εἰκὼν τοῦ Φρίθ, τὴν ὁποίαν αὐτὸς τῷ 1860 εἶχε πωλήσει 4,500 λίρας, λαθῶν πρᾶξι καὶ 750 λίρας διὰ τὸ δικαίωμα τῆς ἐκθέσεως τῆς εἰκόνας.

Θεατρικά. Ὑπὸ τῆς ἀρτίως συστάσης ἐν Παρισίοις Ἑταιρίας τῶν μουσικῶν ἀκροαμάτων, ἧς σκοπὸς εἶνε ἡ διάδοσις τῆς γνώσεως τῶν κλασσικῶν μουσικῶν ἔργων, διωργανίσθη παράστασις τῆς «Βεατρικῆς καὶ τοῦ Βενεδίκτου», μελοδράματος τοῦ Βερλιόζ, οὗ ἡ ὑπόθεσις εἶνε εἰλημμένη ἐκ κωμωδίας τινὸς τοῦ Σαίξπηρ. Ἡ παράστασις ἐγένετο πᾶν ἡγχιτικῶς ἐν τῷ θεάτρῳ Ὡδεϊῶν, ἐνθαρρυνθεῖσα δ' ἐκ τῆς ἐπιτυχίας ταύτης ἡ εἰταιρία παρασκευάζει παράστασιν τῆς «Ἀλώσεως τῆς Τροίας», μελοδράματος τοῦ αὐτοῦ μουσικοδιδασκάλου, οὗ τὰ ἔργα μετὰ τὸν θάνατόν του ἤρχισαν νὰ ἐκτιμῶνται προσήκοντως.

Νεκρολογία. Ἐν Λισαβῶνι ἀπέθανε τῇ 2 Ἰουνίου (ν.) ὁ Πορτογάλλος μυθιστοριογράφος Κάρλλος Καστέλλο-Βράνκο. Γεννηθεὶς τῷ 1825, ἐδημοσίευσεν ἀπὸ εικοσαετίας πολλὰ μυθιστορήματα, ἀτιμὰ ἀπλῆστως ἀνεγνώσκοντο ἐν τῇ πατρίδι του. Τὰ ὀνομαστότερα τούτων εἶνε τὰ ἐπιγραφόμενα «Ἀρχαία ἀρετή», «Δύο ὄραι ἀναγνώσεως», «Τὰ ἀπόκρυφα τῆς Λισαβώνος». Ἐποίησε δὲ καὶ τινὰ δραματικά ἔργα, ὧν δοκιμώτατα θεωροῦνται: «Τὸ καθαρτήριον καὶ ὁ παράδεισος» ἢ «Τελευταία πρᾶξι», τὰ «Εὐλογημένα δάκρυα» κλπ.

— Πεντηκοντούτης τὴν ἡλικίαν ἀπέθανε μετὰ βραχείαν νόσον ἐν Στρασβούργῳ ὁ Ἀλσατὸς μελοποιὸς Βίκτωρ Νέσλερ, τοῦ ὁποῖο πρὸ ὀλίγων μάλιστα ἡμερῶν παρεστάθη ἐν Μονάχῳ νέον μελόδραμα ἐπιγραφόμενον «Τὸ ρόδον τοῦ Στρασβούργου». Ὁ Νέσλερ εἶνε ὁ μελοποιὸς τῶν μελοδραμάτων «Ὁ Σαλπικτήης τοῦ Σαίκιγγεν», «Ὁ Μυσθῆρας τοῦ Ἀμελιν» καὶ ἄλλων τινῶν, ὧν αἱ εὐκολοὶ μελωδίαι εἶνε δημοτικώταται ἐν Γερμανίᾳ.

— Ἐν Ὁβερωδερν τῆς Ἀλσατίας ἀπέθανε γεωργὸς τις, ὀνόματι Ἐττλίκ, ὅστις ἦτο καὶ ποιητῆς ἀξίω λόγου βρησκευτικῶν ᾠδῶν. Ὁ χωρικός ποιητῆς διεκρίνετο καὶ διὰ τὴν τεραστίαν αὐτοῦ μνήμην, διότι ἦτο ἱκανὸς νὰ ἐπαναλάβῃ αὐτολελεῖ λόγους ἰεροκηρύκων, τοὺς ὁποίους πρὸ ἑτῶν ἀπαξ μόνον εἶχεν ἀκούσει. Ἀπέθανε δ' ἐν ἡλικίᾳ 76 ἐτῶν.

ΠΑΝΤΟΥΡΙΑ

«Ὅλαι αἱ γυναῖκες, ὅσαι εἶχον ἀνέλθῃ εἰς ἀξιώματα δημοτικά εἰς Ἐδερτον (Κανσὰς) τῆς Ἀμερικῆς πα-

ρητήθησαν ἀφοῦ πολλάκις ἤρισαν καὶ διεκπληκτίστησαν πρὸς τοὺς κυρίους ἐκλογεῖς των.

— Τὸ Βρετανικὸν μουσεῖον ἀπέκτησεν ἐσχάτως πολὺ τιμὸν ἱστορικὸν κειμήλιον εἶνε δὲ οὗτο τραπεζικὸν γραμματικὸν κινεζικὸν ἐκδοθέν κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς δυναστείας τῶν Μίγγων, ἧτοι εἶνε κατὰ 300 ἔτη ἀρχαιότερον τοῦ πρώτου ἐυρωπαϊκοῦ ἢ τραπεζικοῦ γραμματικοῦ ὅπερ ἐξέδωκε κατὰ τὸ 1668 ἡ τράπεζα τῆς Στοκχόλμης.

— Τὰ εἰσοδήματα τοῦ παρισίου «Φιγαρώ» κατὰ τὸ ἔτος 1889 ἀνῆλθον εἰς ἕξατομμύρια φράγκων, ἐξεκαθαρίσθησαν δὲ κέρδη τῶν μετόχων τῆς εἰταιρίας εἰς ἣν ἀνήκει 2 1/2 ἑκατομμύρια φράγκων.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ

Ἡ Μοναχὴ. Ἡ εἰκὼν αὕτη εἶνε ἔργον τοῦ γνωστοῦ βαυαροῦ ζωγράφου Λυγούστου Χόλμπεργ γεννηθέντος τῷ 1851 καὶ ἐκπαιδευθέντος ἐν Μονάχῳ. Δὲν ἦτο δυνατὸν ἀπλοῦστερον καὶ ἐκφραστικώτερον ἢ διὰ τῆς ἐν στενῷ καὶ λιτῷ κελίῳ γραίας μοναχῆς νὰ προσωποποιηθῇ ἡ μόνωσις καὶ ἡ ἐρημία.

Φωλεῖν πελαργῶν. Εἰκὼν Χάρτβιχ Ἐπάνω εἰς τὴν καπνοδόχον οἱ πελαργοὶ ἔστησαν τὴν φωλεάν των σωρεύσαντες φρύγανα, καὶ ὁ ἀξίος καλλιτέχνης ἐκ τοῦ ἀπλουτέατου αὐτοῦ γεγονότος ἐμπνευσθεὶς ἐπιλόττησεν τὴν ποιητικωτάτην εἰκόνα του.

ΕΔΩ Κ' ΕΚΕΙ

Παιδικὸν ὑστερόγραφον. Ὁ μικρὸς Μιμῆς εἰς τὸ τέλος ἐπιστολῆς ἣν ἔγραψε πρὸς τὴν μητέρα του ἐκ τοῦ ἀτμοπλοίου: «Φοβοῦμαι, μαμά, ὅτι τὸ γράμμα μου θὰ ἔχῃ μερικὰς ἀνορθογραφίας, διότι τὸ ἀτμόπλοιον ἐσάλευε πολὺ ὅταν σοῦ ἔγραφα.»

Μακρινὴ συγγένεια. — Τὸν ἔμπορον τῆς ὁδοῦ Ἐρμού, ποῦ ἔχει τὸ ἴδιον ὄνομα μ' ἐσενε τὸν ἔχρη; τίποτε; — Ναι, μακρινὸν συγγενῆ. — Καὶ τί συγγένειαν ἔχετε; — Εἶνε ἀδελφὸς μου. — Καὶ πῶς τὸν λέγετε; — Οὐ γινώσκω; — Γιατὶ μεταξὺ αὐτοῦ καὶ ἐμοῦ ἐγεννήθησαν δέκα ἀδελφαί.

Παιδικὴ ἀντιληψίς. Ὁ πατὴρ ἐπανελθὼν ἐκ μακρᾶς ἐκδρομῆς ἐνίφθη: καὶ ἡ μικρὰ κόρη ἰδοῦσα τὴν λεκάνην πλήρη ρυπαροῦ ὕδατος: — Πῶ πῶ τί νερό, καὶ μὲνε μπαμπά, σὰν νὰ πλύθηκε κανένας ἀράτης!

ΤΡΕΙΣ ΓΝΩΜΑΙ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἡ γυναικεία ἡλικία εἶνε κεφάλαιον, τὸ ὅποιον ὅμως ὅσον μεγαλῆτερον γίνεται τόσον μικρότερον τόκον δίδει.

✱

Ὁ ἔρωις φωλεῖ εἰς τὰς ἀδρότερας καρδίας, ὅπως ἡ κάμψη εἰς τὰ εὐδότερα ρόδα.

✱

Τὴν μητέρα καὶ τὸν Θεὸν ἐπικαλούμεθα ἐν τῇ δούνῃ καὶ λητμονοῦμεν ἐν τῇ χαρᾷ.

ΜΙΑ ΣΥΜΒΟΛΗ ΚΑΘ' ΕΒΔΟΜΑΔΑ

Ἐξολοθρευόνται αἱ κίτσαριδες, τὰ ἐνοχλητικὰ ἐκείνα μαῦρα ἔντομα, τὰ ὁποῖα φθερουν καὶ ρυπαίνουσι τὰς οἰκίας, ὡς εἴη: Βράζετε ὀλίγον μέλι ἐντός ἀσκετοῦ ὕδατος: καὶ ὅταν κρῶσῃ τὸ κρᾶμα κενώνετε αὐτὸ ἐντὸς βαθέων πινακίων ῥίπτοντες καὶ τεμάχια ἄρτου. Τὰ πινακία ἀφίνετε τὴν νύκτα εἰς μέρη συχναζόμενα ὑπὸ τῶν ἐντόμων, ἀφοῦ φροντίσετε διὰ ζυδαίων ἢ τεμαχίων χάρτου συνεστραμμένον νὰ καταστήτετε εὐκόλον τὴν ἐκ τοῦ ἐδάφους πρὸς τὰ χεῖλη τῶν πινακίων ἀνάβασιν αὐτῶν. Τὴν πρώϊαν θέαμα τραχικώτατον! τὰ πινακία εἶνε πλήρη μελανῶν πτωμάτων.

ΔΕΥΤΕΡΑ

X.